

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

**Έκθεση
Προγράμματος
Ανάπτυξης
Ικανοτήτων**

digitol

Οι γενεές ενωμένες
καταπολεμούν τις
ψευδείς ειδήσεις

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Πρόλογος	3
1.Εισαγωγή	4
2.Το πρόγραμμα ανάπτυξης ικανοτήτων στη Βουλγαρία	6
2.1. Το πρόγραμμα	7
2.2. Οι συμμετέχοντες και οι εκπαιδευτές	9.
2.3. Οι ενότητες	12
3. Το πρόγραμμα ανάπτυξης ικανοτήτων στη Γερμανία	14
3.1. Το πρόγραμμα	15
3.2. Οι συμμετέχοντες και οι εκπαιδευτές	18
3.3. Οι ενότητες	22
4. Το πρόγραμμα ανάπτυξης ικανοτήτων στην Ελλάδα	27
4.1 Το πρόγραμμα	28
4.2 Οι συμμετέχοντες και οι εκπαιδευτές	31
4.3. Οι ενότητες	34
5. Το πρόγραμμα ανάπτυξης ικανοτήτων στην Ιταλία	37
5.1. Το πρόγραμμα	38
5.2. Οι συμμετέχοντες και οι εκπαιδευτές	40
5.3. Οι ενότητες	43
6. Αξιολόγηση του προγράμματος ανάπτυξης ικανοτήτων	45
6.1 Εισαγωγή	46
6.2 Η αξιολόγηση του προγράμματος ανάπτυξης ικανοτήτων από τους συμμετέχοντες	47
6.3 Το πρόγραμμα ανάπτυξης ικανοτήτων από την οπτική των εταίρων	56
6.4 Πώς θα μπορούσε να βελτιωθεί η υλοποίηση του προγράμματος;	58
7. Συμπεράσματα	59

Πρόλογος

Η Έκθεση του Προγράμματος Ανάπτυξης Ικανοτήτων εκπονήθηκε στο πλαίσιο της δραστηριότητας που σχεδιάστηκε από το έργο “Ψηφιακή Ένταξη για τα άτομα μεγαλύτερης ηλικίας - Διαγενεακές συνέργειες για την ενεργό συμμετοχή στην κοινωνία” (DIGITOL) - αριθ. 612208-EPP- 1-2019-1-IT-EPPKA3-IP1-SOC-IN, το οποίο χρηματοδοτείται από το πρόγραμμα Erasmus+ της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το Erasmus+ είναι το πρόγραμμα της ΕΕ στους τομείς της εκπαίδευσης, της κατάρτισης, της νεολαίας και του αθλητισμού για την περίοδο 2021-2027. Η εκπαίδευση, η κατάρτιση, η νεολαία και ο αθλητισμός είναι βασικοί τομείς που υποστηρίζουν τους πολίτες στην προσωπική και επαγγελματική τους ανάπτυξη.

Για περισσότερες πληροφορίες επισκεφθείτε τη διεύθυνση:
https://ec.europa.eu/programs/erasmus-plus/about_en

Η έκθεση δεν αντανακλά οπωσδήποτε τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, της

Γενικής Διεύθυνσης Απασχόλησης, Κοινωνικών Υποθέσεων και Ένταξης.

Η Έκθεση συντάχθηκε συλλογικά από τους εταίρους του έργου, υπό τον συντονισμό των: Rachele Meda και Antonio Dell’Atti (Consortio Comunità Brianza), Τσέλση Λαζαρίδου (50+ Ελλάς).

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το έργο, επισκεφθείτε την ιστοσελίδα: www.digitol.eu

1. Εισαγωγή

Το DIGITOL είναι ένα πρόγραμμα χρηματοδοτούμενο από το Erasmus+ με στόχο την καταπολέμηση της ρητορικής μίσους, του στιγματισμού και κάθε μορφής διάκρισης εντός της ΕΕ, μέσω της αύξησης των ψηφιακών δεξιοτήτων και της κριτικής σκέψης των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας που εκτίθενται σε ψευδείς ειδήσεις. Συντονιστής εταίρος είναι το Consorzio Comunità Brianza και συμμετέχουν εταίροι από το Βέλγιο, τη Βουλγαρία, την Εσθονία, τη Γερμανία και την Ελλάδα. Μέσω διαγενεακών δραστηριοτήτων, το DIGITOL προωθεί την αμοιβαία μάθηση, την κοινωνική συνοχή και την ενεργό ιδιότητα του πολίτη, συμβάλλοντας έτσι στην υπεράσπιση των ευρωπαϊκών αξιών της αλληλεγγύης και της πολυμορφίας.

Σε καιρούς όπου η έντονη ψηφιακή επικοινωνία τείνει να διευκολύνει τη διάδοση ψευδών ειδήσεων που τροφοδοτούν τον λαϊκισμό και τις διακρίσεις, το DIGITOL συμμετέχει στην οικοδόμηση μιας εναλλακτικής λύσης χωρίς αποκλεισμούς για το ψηφιακό μας περιβάλλον.

Ειδικότερα, το παρόν έγγραφο συνοψίζει το έργο που επιτελέστηκε για την ανάπτυξη ικανοτήτων επιλεγμένων ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας με στόχο την ενίσχυση της συμμετοχής τους στα κοινά, συζητώντας και μαθαίνοντας για τις κοινές ευρωπαϊκές αξίες, τις ψεύτικες ειδήσεις, τον ψηφιακό γραμματισμό, τον πληροφοριακό γραμματισμό, την ανεκτικότητα και τις διακρίσεις.

Το πρόγραμμα ανάπτυξης ικανοτήτων (CBP) υλοποιήθηκε από “νέους πρεσβευτές” που διέθεταν αυξημένο αίσθημα δέσμευσης αλλά και δεξιότητες, οι οποίοι προηγουμένως παρακολούθησαν μια διαδικτυακή εκπαίδευση εκπαιδευτών (ToT) που τους εφοδίασε με τις απαιτούμενες ικανότητες όσον αφορά την κριτική σκέψη, τον ψηφιακό γραμματισμό και τον γραμματισμό στα μέσα ενημέρωσης, καθώς και τις δεξιότητες διευκόλυνσης μάθησης και συντονισμού ομάδων. Υποστηρίχθηκαν από τους εκπαιδευτές του έργου, δηλαδή από εμπειρογνώμονες στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της ρητορικής μίσους, της παραπληροφόρησης και του γραμματισμού στα μέσα ενημέρωσης.

Το περιεχόμενο του CPB συνδέεται με πιλοτικές δραστηριότητες που θα προωθηθούν στις τοπικές κοινότητες μετά την κατάρτιση, αντιμετωπίζοντας έννοιες όπως η σημασία των ψηφιακών δεξιοτήτων και η σημασία της ενεργού εμπλοκής και συμμετοχής για την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής των κοινοτήτων και των πόλεων.

Το CBP ξεκίνησε σχεδόν ταυτόχρονα στις τέσσερις χώρες τον Ιούνιο

του 2021, προσφέροντας 60 ώρες εκπαίδευσης (τόσο εκτός όσο και σε απευθείας σύνδεση) μέχρι τον Σεπτέμβριο του 2021.

Το πρόγραμμα σχεδιάστηκε από κοινού από τους Νέους Πρεσβευτές και τους εκπαιδευτές τους και χωρίζεται στις ακόλουθες ενότητες:

1. **Τεχνική:** ψηφιακές δεξιότητες για τα άτομα μεγαλύτερης ηλικίας, ξεκινώντας από τη δημιουργία και τη διαχείριση των καναλιών κοινωνικής δικτύωσης, τον εντοπισμό και τη διαχείριση των ψευδών ειδήσεων και την ενίσχυση των κρίσιμων δεξιοτήτων στο φιλτράρισμα της παραπληροφόρησης,

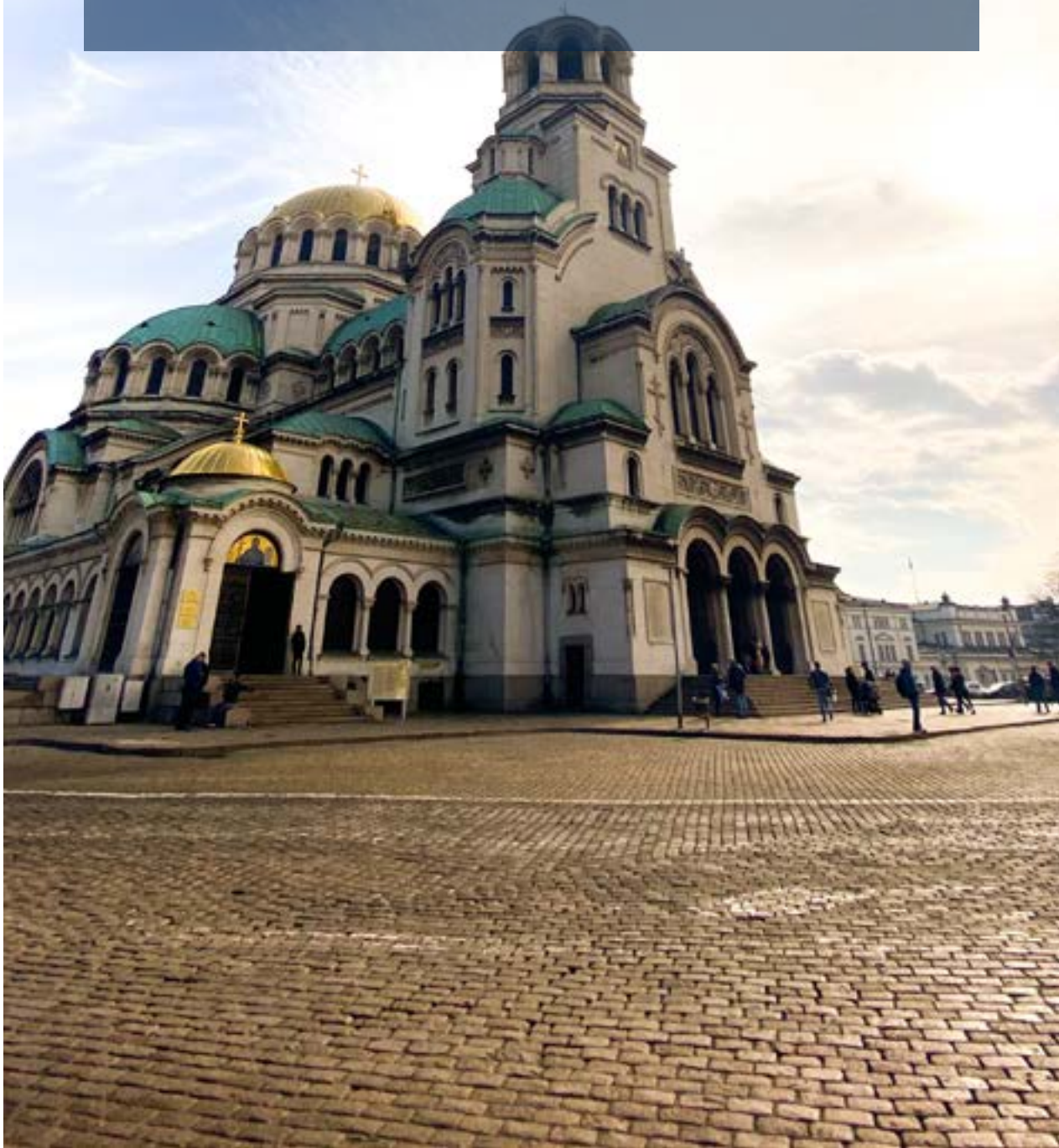
2. **Θεωρητική:** ενημερωτικά εργαστήρια για αμφιλεγόμενα θέματα (μετανάστευση, ένταξη και κοινωνική συνοχή, θέματα που σχετίζονται με το φύλο, δικαιώματα ΛΟΑΤΚΙ, πολιτική πόλωση και ριζοσπαστικοποίηση κ.λ.π.), όπου τα άτομα μεγαλύτερης ηλικίας κλήθηκαν να εκφράσουν και να μοιραστούν τις απόψεις και τις θέσεις τους,

3. **Πρακτική:** ο καθορισμός και ο σχεδιασμός των πιλοτικών δράσεων που θα ακολουθούσαν το τέλος της κατάρτισης για την ανάπτυξη ικανοτήτων. Παραδείγματα πιλοτικών δράσεων μπορεί να είναι: Εκθέσεις/εκδηλώσεις/φεστιβάλ, που μπορούν να εμπλέξουν διαφορετικά άτομα όλων των ηλικιών- εκστρατείες ευαισθητοποίησης- ενημερωτικές ημερίδες σε σχολεία ή άλλους εκπαιδευτικούς οργανισμούς, κ.λ.π.

Αυτοί οι τρεις πυλώνες προσαρμόστηκαν στις διαφορετικές ιδιαιτερότητες των χωρών και των πλαισίων του έργου, με αποτέλεσμα τέσσερα παρόμοια, αλλά και διαφορετικά προγράμματα, τα οποία συνοψίζονται στα κεφάλαια 2 έως 5.

Η έκθεση ολοκληρώνεται με τα αποτελέσματα της δραστηριότητας αξιολόγησης που διεξήχθη από όλους τους εταίρους, με το συντονισμό της 50+ Ελλάς, συμπεριλαμβανομένων των ανατροφοδοτήσεων και της συνεισφοράς της ομάδας έργου, των εκπαιδευτών και των συμμετεχόντων, που μπορεί να είναι χρήσιμα για τους οργανισμούς που επιθυμούν να αναπαράξουν το πρόγραμμα ή μέρος του στα δικά τους πλαίσια.

2. Το Πρόγραμμα ανάπτυξης ικανοτήτων στη Βουλγαρία

2.1. Το πρόγραμμα

Το πρόγραμμα ανάπτυξης ικανοτήτων (CPB) στη Βουλγαρία πραγματοποιήθηκε από τα μέσα Ιουνίου έως τα τέλη Ιουλίου 2021.

Αρχικά είχε σχεδιαστεί ως πρόγραμμα διαζώσης, αλλά στην πορεία αποδείχθηκε ότι η εκπαίδευση θα έπρεπε να πραγματοποιηθεί διαδικτυακά. Συνολικά 30 ώρες καλύφθηκαν από διαδικτυακές συνεδρίες που επικεντρώθηκαν κυρίως στην αυτό-εκπαίδευση, και από ασύγχρονα μαθήματα. Οι συνεδρίες παραδόθηκαν σε εβδομαδιαία βάση μέσω ZOOM και ήταν προγραμματισμένες για 6 συνεχόμενα Σάββατα από τις 09:00 π.μ. έως τη 01:00 μ.μ.

Η πρώτη συνεδρία ήταν αφιερωμένη στη γνωριμία της ομάδας: η ομάδα Zhanie, οι νέοι πρεσβευτές και τα άτομα μεγαλύτερης ηλικίας παρουσίασαν τον εαυτό τους με μερικές φράσεις προκειμένου να γνωρίζουν ποιος θα κάθεται πίσω από την οθόνη τις επόμενες εβδομάδες. Ήταν επίσης η ευκαιρία να παρουσιαστεί το εκπαιδευτικό πρόγραμμα: οι στόχοι του, οι ενότητες, η πλατφόρμα και οι προσδοκίες από τη συμμετοχή και ο βαθμός δέσμευσης που θα χρειαζόταν.

Κατά τη διάρκεια κάθε συνεδρίας χρησιμοποιήθηκαν διάφορα εργαλεία και μέθοδοι προκειμένου να αποφευχθούν οι μακροσκελείς διαλέξεις, να διατηρηθεί η προσοχή των συμμετεχόντων και να γίνει η κατάρτιση όσο το δυνατόν πιο διαδραστική. Υπήρχαν παρουσιάσεις PowerPoint, κουίζ μέσω διαδικτυακών εργαλείων όπως το Kahoot, διαδραστικοί πίνακες όπως το Miro και παιχνίδια για τον έλεγχο του επιπέδου γνώσεων. Οι συζητήσεις και η σύνοψη ήταν υποχρεωτικά μέρη των συνεδριών.

Ενότητα	Τίτλος	Ημερομηνία	Ώρα	Συντονιστής
1	Γνωριμία ομάδας, παρουσίαση έργου και του προγράμματος CBP	19 Ιουνίου 2021	09:00 – 13:00	V. Georgieva
2	Βασική ορολογία και γενική κουλτούρα του διαδικτύου	26 Ιουνίου 2021	09:00 – 13:00	Tsanko Danailov; Matey Tsolov
3	Παιδεία στα μέσα ενημέρωσης και ψευδείς ειδήσεις	7 Ιουλίου 2021	09:00 – 13:00	Georgi Arsof and Fati Velikova
4	Ενημέρωση, παραπληροφόρηση και εκστρατείες δημοσίων σχέσεων	10 Ιουλίου 2021	09:00 – 14:00	Iustin Racu, Nadejda
5	Διαδικτυακή εθιμοτυπία και απάτες του Διαδικτύου	17 Ιουλίου 2021	09:00 – 13:00	Maria Marina and Stanislava Madoleva
6	Ανθρώπινα δικαιώματα. Ελευθερία της έκφρασης.	24 Ιουλίου 2021	09:00 – 13:00	P. Pavlova

2.2.

Οι συμμετέχοντες και οι εκπαιδευτές

Οι εκπαιδευτές

Η ομάδα Znanie

Valentina Georgieva - Έχει εμπειρία στη διοργάνωση εκδηλώσεων, τη δικτύωση, το σχεδιασμό και την παροχή μη τυπικής κατάρτισης στον τομέα της επιχειρηματικότητας, της διαπολιτισμικής επικοινωνίας και των ήπιων δεξιοτήτων για την αγορά εργασίας. Υπήρξε υπεύθυνη του προγράμματος Family Business για την κατάρτιση συμβούλων οικογενειακών επιχειρήσεων και μελών οικογενειακών επιχειρήσεων για την επιτυχή μετάβαση της επιχείρησης στην επόμενη γενιά, το οποίο χρηματοδοτήθηκε από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Πολιτικής.

Vassilena Varbanova - Η Vassilena έχει εμπειρία στο σχεδιασμό και την υλοποίηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων σε θέματα όπως: ανθρώπινα δικαιώματα, καταπολέμηση της ρητορικής μίσους, σεξουαλική αγωγή- εκπαίδευση εκπαιδευτών, ομαδική εργασία κ.λπ. Έχει συμμετάσχει σε πολυάριθμα εκπαιδευτικά σεμινάρια για διάφορα θέματα, όπου απέκτησε γνώσεις σχετικά με την επιχειρηματικότητα, την ανεκτικότητα, τον διαπολιτισμικό διάλογο. Συμμετείχε ως εκπαιδύτρια κατά την υλοποίηση των προγραμμάτων "Ανταλλαγή νέων και ευκαιρίες σταδιοδρομίας", ανταλλαγή νέων για τον διαπολιτισμικό διάλογο "ETHIC" και "Μίλα λιγότερο για το μίσος", εκπαιδευτικά μαθήματα "TransformERS" και "More competent, more confident".

Εξωτερικοί συνεργάτες

Georgi Kuzmanov - Πολύ έμπειρος εκπαιδευτής νέων. Τα τελευταία 10 χρόνια ο Georgi συμμετείχε σε διάφορες ανταλλαγές νέων και σε εκπαιδευτικά μαθήματα αφιερωμένα στη ρητορική μίσους, τα ανθρώπινα δικαιώματα και την ξενοφοβία, παρακινώντας τους νέους να γίνουν οι ίδιοι η αλλαγή που θέλουν να δουν στην κοινωνία.

Iustin Racu - Έχει πτυχίο στις δημόσιες σχέσεις και τα τελευταία 5 χρόνια δραστηριοποιείται έντονα στον τομέα του ψηφιακού μάρκετινγκ. Παράλληλα με την επαγγελματική του σταδιοδρομία, ο Iustin είναι ένας πολύ ενεργός εθελοντής για νέους, με εμπειρία σε δραστηριότητες για τη νεολαία και ενημερωτικές εκστρατείες για την καταπολέμηση της ρητορικής μίσους.

Mitko Marinov - Ο Mitko είναι δημοσιογράφος και εργάζεται για μία από τις κυριότερες δημοφιλείς εφημερίδες στη Βουλγαρία. Πρόσφατα συμμετείχε σε διάφορες ανταλλαγές νέων και του αρέσει να εργάζεται με τους νέους και να τους παρακινεί να γίνουν ενεργοί πολίτες και καλύτεροι άνθρωποι.

Petya Pavlova - Η Petya έχει πτυχίο στη μη τυπική εκπαίδευση. Με εκτεταμένη εμπειρία στη συνεργασία με νέους, έχει ηγηθεί πολλαπλών προγραμμάτων και εκπαιδύσεων για

τη νεολαία σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα, την εκτίμηση της διαφορετικότητας, την πολυπολιτισμικότητα, την ανεκτικότητα κ.λ.π.

Οι Νέοι Πρεσβευτές

Nadezhda Andreeva - Η Νάντια είναι 22 ετών και σπουδάζει βουλγαρική και αγγλική Φιλολογία στο Πανεπιστήμιο της Φιλιππούπολης και Κοινωνική Παιδαγωγική στο Πανεπιστήμιο της Σόφιας, ενώ σκοπεύει να συνεχίσει τις σπουδές της σε τομείς που θα της επιτρέψουν να εργαστεί με παιδιά. Το διάβασμα, τα ταξίδια και η μουσική συγκαταλέγονται στους τομείς των ενδιαφερόντων της.

Mila Georgieva - 22 ετών, η Mila σπουδάζει Κοινωνική Παιδαγωγική και εργάζεται ως σερβιτόρα σε εστιατόριο. Το πάθος της είναι η χειροτεχνία και τα χειροποίητα δώρα όπου επενδύει πολύ χρόνο και προσπάθεια για να κατακτήσει τις δεξιότητές της. Πρόσφατα άνοιξε ένα ηλεκτρονικό κατάστημα.

Stanislava Madoleva - Η Stacy είναι 29 ετών, με πτυχίο γερμανικής Φιλολογίας και μεταπτυχιακό στη μετάφραση συνεδρίων. Της αρέσει να κολυμπάει, να διαβάζει βιβλία, κόμικς και ιστορίες γραφικής φαντασίας. Όταν υπάρχει περισσότερος ελεύθερος χρόνος λύνει γρίφους.

Fatma Velikova - Η Fati είναι 40 ετών και εργάζεται ως δασκάλα πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Επίσης, μελετά για το δεύτερο πτυχίο της στο Πανεπιστήμιο της Σόφιας σπουδάζοντας μη τυπική εκπαίδευση. Νέα στην καρδιά, αναζητά διάφορες πρωτοβουλίες τις οποίες υποστηρίζει, καθώς η εκπαίδευση και η κατάρτιση είναι τα κύρια ενδιαφέροντά της, εκτός από τη γαστρονομία και τη μόδα.

Mariq Marinova - Η Μαρία είναι 28 ετών και μόλις πήρε το πτυχίο της στη μη τυπική εκπαίδευση. Αυτή τη στιγμή εργάζεται ως μηχανικός προηγμένης τεχνικής υποστήριξης. Της αρέσει να μαγειρεύει, να διαβάζει, να περπατάει στη φύση και να εκπαιδεύει τον σκύλο της, να κάνει γιόγκα, καθώς και να χορεύει παραδοσιακούς χορούς.

Teodora Kusheva - 19 ετών, η Teodora φοιτά ακόμη στο Λύκειο και είναι μία από τις νεότερες εθελόντριές μας. Τα ενδιαφέροντά της είναι η επικοινωνία, η κοινωνική εργασία και η ψυχολογία. Συμμετέχει ενεργά σε διάφορα προγράμματα για τη νεολαία όπου εμπλέκονται διαγενεακά και διαπολιτισμικά θέματα.

Gergana Pavlinova - 27 ετών, η Gergana ήταν μέλος της ομάδας εθελοντών του Znanie πολύ πριν από το DIGITOL, εκπαιδύοντας τους ηλικιωμένους μας στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας "Donate an Hour", όπου νέοι εκπαιδευαν τους συμμετέχοντες σε βασικές δεξιότητες πληροφορικής.

Tsanko Danailov - 30 ετών, με πτυχίο και μεταπτυχιακό που σχετίζεται με την ασφάλεια πληροφοριών. Αυτή τη στιγμή εργάζεται στην κατασκευή ηλεκτρονικών ειδών. Στον Tsanko αρέσει να περνά τον ελεύθερο χρόνο του με φίλους, ακούγοντας την αγαπημένη του μουσική και παίζοντας επιτραπέζια παιχνίδια. Τις πιο ζεστές ημέρες του αρέσει να πηγαίνει βόλτες στη φύση, να βλέπει αξιοθέατα και να κάνει πεζοπορία. Τον ενδιαφέρουν πολύ ο

αθλητισμός, η ιστορία και τα κόμικς. Η τελευταία του αγάπη είναι η Τάρα, ένα αξιολάτρευτο σκυλί Τζακ Ράσελ ενός έτους.

Matey Tsolov - 28 ετών, ζει και εργάζεται σήμερα στη Βάρνα. Είναι επαγγελματίας στον τομέα του ψηφιακού μάρκετινγκ και απλά λατρεύει τη δουλειά του. Στον ελεύθερο χρόνο του παίζει κιθάρα, ταξιδεύει και αναζητά νέες γνώσεις και εμπειρίες. Ενδιαφέρεται κυρίως για τη μαγειρική, τη μηχανική, τη φιλοσοφία και την ψυχολογία.

Georgi Arsoff - Ο Georgi είναι 19 ετών και διανύει το τελευταίο έτος του Λυκείου. Αναπτύσσει τα ενδιαφέροντά του για τη λογοτεχνία, την ψυχολογία και την ψυχοθεραπεία, καθώς και για τη σύνθεση κειμένων και την προσαρμογή τους για διαφορετικές ομάδες-στόχους. Ενδιαφέρεται επίσης να συμμετέχει σε διάφορα είδη εθελοντικών δραστηριοτήτων για τη νεολαία και είναι πρόθυμος να δεσμευτεί για μια αλλαγή στην κοινωνία..

Οι συμμετέχοντες

Όνομα	Επίθετο	Φύλο	Ηλικία
Mariana	Manukyan	F	63
Nevjanka	Pencheva	F	59
Rumyana	Yalamova	F	67
Nikolinka	Ilieva	F	63
Boyanka	Alexandrova	F	61
Tsvetanka	Tsacheva	F	75
Emil	Pushnikov	M	67
Sonya	Gineva	F	59
Stanka	Georgeiva	F	72
Eleonora	Bojilova	F	56
Dochka	Andonova-Petrova	F	65
Lidiya	Filipova	F	64
Magda	Gecheva	F	61
Elena	Boyanova	F	70
Valentina	Nikololva	F	67
Diana	Komatova	F	67
Galina	Koseva	F	57
Elena	Stavrova	F	63

2.3.

Οι ενότητες

Ενότητα 1: Γνωριμία ομάδας

Ημερομηνία και ώρα: 19 Ιουνίου 2021, 09:00 – 13:00

Στην Ενότητα 1 οι συμμετέχοντες είχαν την ευκαιρία να γνωριστούν μεταξύ τους και να δημιουργήσουν κοινό έδαφος. Κάθε συμμετέχων, συμπεριλαμβανομένης της συντονιστικής ομάδας από το Zhanie και των νέων πρεσβευτών, είχε λίγα λεπτά για να παρουσιαστεί με λέξεις-κλειδιά και ένα σύντομο προφίλ.

Το DIGITOL παρουσιάστηκε μαζί με τους στόχους και τις δραστηριότητες του έργου που είχαν ήδη ολοκληρωθεί και αυτές που επρόκειτο να πραγματοποιηθούν. Μοιράστηκαν προσδοκίες, ανησυχίες και δεσμεύσεις. Τέλος, δόθηκαν σαφείς οδηγίες σχετικά με την εγγραφή στην Ακαδημία DIGITOL.

Ενότητα 2: Βασική ορολογία και γενική κουλτούρα του διαδικτύου

Ημερομηνία και ώρα: 26 Ιουνίου 2021, 09:00 - 13:00

Στην Ενότητα 2 παρουσιάστηκαν στους συμμετέχοντες διαφορετικοί τύποι προγραμμάτων περιήγησης, προγράμματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και διαφορετικοί τύποι ιστότοπων - ειδησεογραφικά κανάλια, μέσα κοινωνικής δικτύωσης, ιστότοποι ηλεκτρονικών αγορών. Πραγματοποιήθηκε συζήτηση σχετικά με τον τρόπο επιλογής και χρήσης των διαφορετικών επιλογών ανάλογα με τις ανάγκες.

Το δεύτερο μέρος της ενότητας επικεντρώθηκε στις αναδυόμενες διαφημίσεις, τις ρυθμίσεις cookies, τις μεταφράσεις ιστοσελίδων. Οι συμμετέχοντες έμαθαν για ποιο λόγο υπάρχουν και πώς να τις ελέγχουν.

Στο τέλος της κατάρτισης πραγματοποιήθηκαν πρακτικές ασκήσεις.

Ενότητα 3: Παιδεία στα μέσα ενημέρωσης και ψευδείς ειδήσεις

Ημερομηνία και ώρα: 3 Ιουλίου 13:00 - 13:00

Στην Ενότητα 3 οι συμμετέχοντες μίλησαν για τη χειραγώγηση μέσω των μέσων ενημέρωσης και σε ποιους απευθύνεται, πώς να την αναγνωρίζουν και να την αποφεύγουν, πώς να αναγνωρίζουν τις ψεύτικες ειδήσεις, τους ύποπτους ιστότοπους κ.λ.π. Χρησιμοποιήθηκαν μελέτες περιπτώσεων, κουίζ στο Kahoot και συζήτηση για τη συμμετοχή των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας σε όλα τα επιμέρους θέματα της ενότητας.

Ενότητα 4: Ενημέρωση, παραπληροφόρηση και εκστρατείες δημοσίων σχέσεων

Ημερομηνία και ώρα: 10 Ιουλίου 2021, 09:00 - 13:00

Αυτή η ενότητα είχε ως στόχο να αυξήσει τις γνώσεις σχετικά με τις ψευδείς ειδήσεις, τι είναι η πληροφόρηση και πώς σχετίζεται με εμάς. Επίσης, εξετάστηκαν επιμέρους θέματα σχετικά με την παραπληροφόρηση και το πώς, γιατί και ποιος τη διανέμει. Το δεύτερο μέρος αφορούσε τις εκστρατείες δημοσίων σχέσεων και τη σχέση τους με την κοινωνία. Η συνεδρία ήταν άκρως διαδραστική με κουίζ, παρουσιάσεις, το παιχνίδι "Πες μου μια ιστορία", όπου κάθε συμμετέχων έλεγε μερικά αληθινά γεγονότα και ένα ψευδές και οι υπόλοιποι μάντευαν το ψεύτικο, ενώ ακολούθησε συζήτηση.

Ενότητα 5: Η εθιμοτυπία του δικτύου και οι απάτες του Διαδικτύου

Ημερομηνία και ώρα: 17 Ιουλίου 2021, 09:00 - 13:00

Κατά τη διάρκεια αυτής της ενότητας παρουσιάστηκε λεπτομερώς το θέμα της εθιμοτυπίας του διαδικτ

ύου: η ιστορία, η ουσία της, πού εφαρμόζεται. Παρουσιάστηκαν παραδείγματα και πραγματοποιήθηκε άσκηση αναγνώρισης και συζήτησης διαφόρων περιπτώσεων.

Παρουσιάστηκαν επίσης οι απάτες του διαδικτύου με τους διάφορους ρόλους τους, τους τύπους τους και κάποιες συμβουλές για το πώς αντιμετωπίζονται.

Ενότητα 6: Ανθρώπινα δικαιώματα. Ελευθερία της έκφρασης

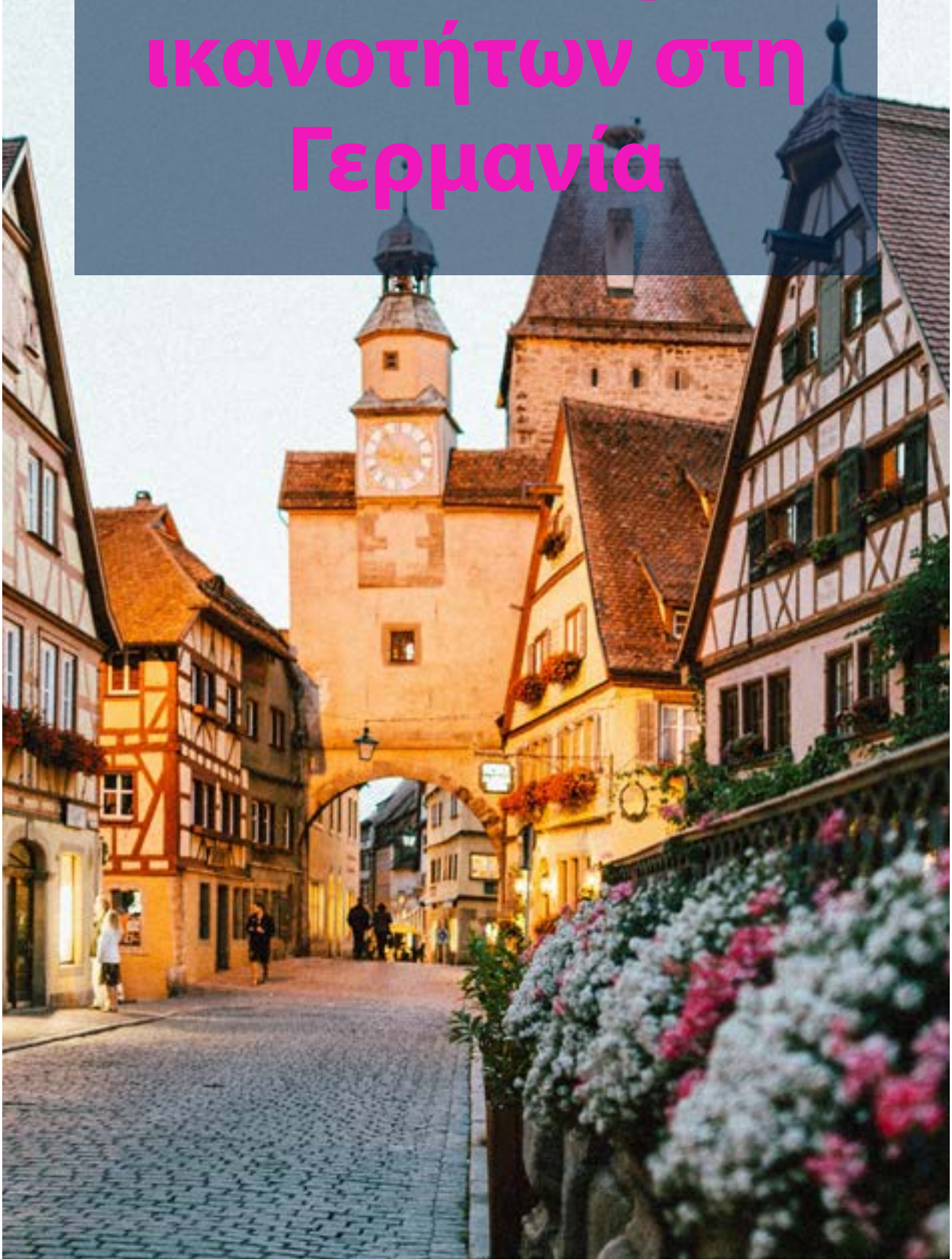
Πιλοτικές δράσεις. Επόμενα βήματα.

Ημερομηνία και ώρα: 24 Ιουλίου 2021, 09:00 - 13:00

Οι συμμετέχοντες ενημερώθηκαν για τα ανθρώπινα δικαιώματα, την ελευθερία της έκφρασης και πότε μπορεί να θεωρηθεί παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Οι πιλοτικές δράσεις που αποτελούσαν την επόμενη δραστηριότητα συζητήθηκαν ευρέως και παρουσιάστηκαν διάφορες ιδέες. Συντάχθηκε ένας σύντομος κατάλογος με τις δραστηριότητες και έγινε επιμερισμός καθηκόντων.

3. Το πρόγραμμα ανάπτυξης ικανοτήτων στη Γερμανία

3.1.

Το πρόγραμμα

Το πρόγραμμα ανάπτυξης ικανοτήτων στη Γερμανία πραγματοποιήθηκε από τα τέλη Μαΐου έως τα μέσα Σεπτεμβρίου 2021. Οι συμμετέχοντες παρακολούθησαν συνολικά 30 ώρες εκπαίδευσης. Οι συναντήσεις πραγματοποιήθηκαν διαδικτυακά μέσω του WEBEX σε εβδομαδιαία βάση. Πραγματοποιούνταν κάθε Δευτέρα και Τετάρτη από τις 6-7 μ.μ. Σε δύο περιπτώσεις, πραγματοποιήθηκαν δια ζώσης. Η μία συνάντηση πραγματοποιήθηκε τον Αύγουστο, ως δραστηριότητα καταιγισμού ιδεών σχετικά με τις πιλοτικές δράσεις. Η δεύτερη δια ζώσης συνάντηση ήταν η τελική συνάντηση με την οποία ολοκληρώθηκε το πρόγραμμα ανάπτυξης ικανοτήτων, με προβληματισμούς σχετικά με το περιεχόμενο και μια προοπτική για τα επόμενα βήματα των πιλοτικών δράσεων.

Καθ' όλη τη διάρκεια των συναντήσεων, η ομάδα των συμμετεχόντων συμμετείχε σε ζωντανές συζητήσεις και ανταλλαγές απόψεων για διάφορα θέματα, από ψευδείς ειδήσεις και το ρόλο του filter bubble μέχρι θέματα όπως η αναγνώριση των διαδικτυακών διαφημίσεων και η προσαρμογή των ρυθμίσεων των cookies στο πρόγραμμα περιήγησης.

Μετά από δύο συναντήσεις σχετικά με τις τεχνικές δεξιότητες που αφορούν τη χρήση του WEBEX, το πρόγραμμα ξεκίνησε με μια εισαγωγή από όλους τους συμμετέχοντες και μια γενική εισαγωγή του θέματος. Μετά από αυτή την εισαγωγή, περίπου κάθε εβδομάδα παρουσιαζόταν στους συμμετέχοντες ένα νέο θέμα.

Σε γενικές γραμμές, μία συνάντηση την εβδομάδα ήταν αφιερωμένη σε συμπεράσματα από το θέμα που παραδόθηκε, είτε από τους Νέους Πρεσβευτές, είτε από τους Εκπαιδευτές, είτε από έναν από τους εξωτερικούς εκπαιδευτές που προσλήφθηκαν για να προσφέρουν συγκεκριμένες και εξειδικευμένες γνώσεις. Η επόμενη συνάντηση ήταν αφιερωμένη στις συζητήσεις μεταξύ των συμμετεχόντων. Οι Νέοι Πρεσβευτές ή οι Εμπειρογνώμονες απαντούσαν σε ανοικτές ερωτήσεις ή διευκρίνιζαν τα όσα παρουσιάστηκαν στην προηγούμενη συνάντηση. Οι συμμετέχοντες συνεισέφεραν τις δικές τους γνώσεις και την κατανόηση του θέματος στη συζήτηση. Με αυτόν τον τρόπο δημιουργήθηκε μια ατμόσφαιρα αμοιβαίας μάθησης στην οποία όλοι οι παρευρισκόμενοι μπορούσαν να μάθουν ο ένας από τον άλλο.

Για την υποστήριξη των ΝΠ, προσλήφθηκαν εξωτερικοί εμπειρογνώμονες για την υλοποίηση του προγράμματος, οι οποίοι έφεραν σημαντικές γνώσεις στο έργο και παρουσίασαν τις απόψεις τους για τα διάφορα θέματα για την τόνωση των συζητήσεων. Με αυτόν τον τρόπο τόσο οι παλιοί όσο και οι νέοι συμμετέχοντες είχαν τη δυνατότητα να μάθουν κάτι καινούργιο.

Για τη διευκόλυνση των συζητήσεων και την οπτικοποίηση των αποτελεσμάτων ορισμένων από τις συναντήσεις, χρησιμοποιήθηκε το διαδικτυακό λογισμικό MIRO. Ο πίνακας Miro ήταν προσβάσιμος στους συμμετέχοντες, ώστε να μπορούν να επανεξετάζουν τι είχε συζητηθεί κατά τη διάρκεια των συναντήσεων.

Καθ' όλη τη διάρκεια, η Ακαδημία DIGITOL χρησιμοποιήθηκε για την κοινοποίηση πληροφοριών στους συμμετέχοντες σχετικά με τα επόμενα μαθήματα. Για κάθε παρέμβαση, δημιουργήθηκε μια ενότητα στην Ακαδημία, η οποία ενημέρωνε τους συμμετέχοντες για το επερχόμενο θέμα, παρείχε συνδέσμους για περαιτέρω ανάγνωση και έδινε μικρές εργασίες που οι συμμετέχοντες μπορούσαν να ολοκληρώσουν προκειμένου να προετοιμαστούν πριν από τη συνάντηση. Επιπλέον, για κάθε μάθημα χρησιμοποιήθηκε το φόρουμ της Ακαδημίας, στο οποίο οι συμμετέχοντες μπορούσαν να συνεχίσουν τις συζητήσεις τους, να αναρτούν συνδέσμους ή πληροφορίες και να αλληλεπιδρούν

μεταξύ τους πέρα από τις εβδομαδιαίες διαδικτυακές συναντήσεις. Επίσης, οι παρουσιάσεις και οι πληροφορίες που παρέχονταν κατά τη διάρκεια των συνεδριών εισόδου ανέβαιναν στο Φόρουμ, ώστε οι συμμετέχοντες να μπορούν να επανεξετάζουν το υλικό που τους παρουσιάστηκε. Επιπλέον, συχνά περιλαμβάνονταν σύνδεσμοι περαιτέρω ανάγνωσης, ώστε οι συμμετέχοντες να μπορούν να παρακολουθήσουν και να διαβάσουν περισσότερα για τα θέματα που τους ενδιέφεραν.

Modulo	Titolo	Data	Ora	Leader
0	Τεχνική εισαγωγή	26.05.21	16:00 - 17:30	Haase & Ayobi
0.1	Τεχνική εισαγωγή	31.05.21	16:00 - 17:30	Haase & Ayobi
1	Κύκλος γνωριμίας	02.06.2021	18:00 - 19:00	Haase & Ayobi
2	Σημαντικοί όροι στο θεματικό πεδίο "Ψευδείς ειδήσεις"	07.06.2021	18:00 - 19:00	Haase & Ayobi
2.1	Εισαγωγή στις Ψευδείς Ειδήσεις	09.06.2021	18:00 - 19:00	Greschner
2.2	Συζήτηση σχετικά με το θέμα των κοινωνικών μέσων ενημέρωσης	14.06.2021	18:00 - 19:00	P. Pavlova
3	Πηγές ειδήσεων	16.06.2021	18:00 - 19:00	Greschner & Pötz
2.3	Συζήτηση σχετικά με τον όρο 'Ψευδείς ειδήσεις'			
4		28.06.2021	18:00 - 19:00	Haase & Bieber
5	Καταιγισμός ιδεών για πιλοτικά σχέδια	30.06.2021	18:00 - 19:00	Meyenberg
6	Στοχευμένη παραπληροφόρηση	07.07.2021	18:00 - 19:00	Rössler
6.1	Αναστοχασμός και συζήτηση σχετικά με το φαινόμενο filter bubble	12.07.2021	18:00 - 19:00	Ayobi
7	Διαφήμιση καπλωμένες διαφημίσεις	14.07.2021	18:00 - 19:00	Meyenberg

8	Προβληματισμός για το θέμα των "cookies	19.07.2021	18:00 - 19:00	Haase & Ayobi
9	Θέμα Διαφήμιση- με έμφαση σε: Google Ads, Facebook Ads και cookies παρακολούθησης	21.07.2021	18:00 - 19:00	Rössler
6.2 & 8.1	Αναστοχασμός σχετικά με το θέμα των πηγών, των ψευδών ειδήσεων, του filter bubble	26.07.2021	18:00 - 19:00	Haase & Ayobi
10	Μέσα κοινωνικής δικτύωσης και επιρροή στις εκλογές	28.07.2021	18:00 - 19:00	Meyenberg
11	Τεστ στην ενημέρωση	02.08.2021	18:00 - 19:00	Haase & Ayobi
12	Έγκλημα στον κυβερνοχώρο, ψεύτικες - ταυτότητες, ψεύτικες - ειδήσεις	04.08.2021	18:00 - 19:00	Marschall
12.1	Αναφορά στο τελευταίο θέμα « Έγκλημα στον κυβερνοχώρο»	09.08.2021	18:00 - 19:00	Haase & Ayobi
4.1	Πιλοτικά σχέδια εκδήλωσης πρόσωπο με πρόσωπο	11.08.2021	18:00 - 20:00	Bieber, Pötz, Haase & Ayobi
13	Αναγνώριση θεωριών συνωμοσίας και ψευδών ειδήσεων	16.08.2021	18:00 - 19:00	Silberberger & Reinhardt
11.1	Συζήτηση + Ανασκόπηση του τεστ και των σημερινών "Πλαστογραφημένων διαφημιστικών αφισών".	18.08.2021	18:00 - 19:00	Haase & Ayobi
13.1	Ερωτήσεις και απαντήσεις σχετικά με τις ιδεολογίες συνωμοσίας	23.08.2021	18:00 - 19:00	Silberberger & Reinhardt
14	Η παιδεία στα μέσα ενημέρωσης ως πολιτική εκπαίδευση	25.08.2021	18:00 - 19:00	Pagin
15	Ανασκόπηση και πιλοτικά σχέδια	15.09.2021	17:00 - 20:00	Haase, Pötz & Ayobi

3.2.

Οι Συμμετέχοντες και οι Εκπαιδευτές

Οι εκπαιδευτές

Η ομάδα Pro Arbeit

Amira Bieber - Υπεύθυνη για το πρόγραμμα DIGITOL και εκπαιδύτρια. Είναι κάτοχος μεταπτυχιακού στην εκπαίδευση, την κοινωνιολογία και την ψυχολογία. Έχει εργαστεί ως σύμβουλος ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας, υπεύθυνη μετανάστευσης, εκπαιδευτικός και κοινωνική λειτουργός. Στο ρόλο της ως κοινωνική λειτουργός, η Amira έχει ασχοληθεί ιδιαίτερα με την κοινωνική-εκπαιδευτική υποστήριξη της οικογένειας με έμφαση στη βοήθεια για την εκπαίδευση των νέων μητέρων και των παιδιών τους. Σε επιστημονικό επίπεδο, ήταν ερευνήτρια στο Γερμανικό Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Έρευνας. Εκτός από το επαγγελματικό της υπόβαθρο, η Amira έχει πάνω από 20 χρόνια εμπειρίας σε εθελοντική εργασία με διάφορες ευάλωτες ομάδες. Τόσο στο πλαίσιο της εθελοντικής της εργασίας όσο και σε επαγγελματικό επίπεδο, η Amira συμμετείχε σε διάφορα εθνικά και διεθνή έργα που αφορούσαν τις συνέπειες του πολέμου, τη δημοκρατία ή τη διαφορετικότητα. Στο πλαίσιο της εργασίας της ως επαγγελματίας σύμβουλος, η Amira σχεδίασε και υλοποίησε προγράμματα εκπαίδευσης εκπαιδευτών.

Benedikt Pötz - DIGITOL Project Manager και εκπαιδευτής. Έχει μεταπτυχιακό στις Ευρωπαϊκές Σπουδές και στις Κοινωνικές Επιστήμες. Εργάστηκε ως κοινωνικός λειτουργός σε κέντρο πρώτης υποδοχής προσφύγων και ως ασκούμενος στην Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επιπλέον, ο Benedikt έχει εμπειρία σε εθελοντική εργασία με άτομα με αναπηρίες, ηλικιωμένους και στον τομέα της αναπτυξιακής συνεργασίας. Ο Benedikt έχει επίσης εμπειρία όσον αφορά τις μεθόδους διευκόλυνσης και κατάρτισης και την εργασία σε διεθνείς και διαπολιτισμικές ομάδες.

Wali Ayobi - DIGITOL Τεχνικός και εκπαιδευτής. Σπούδασε κοινωνική εργασία και αρχικά άρχισε να εργάζεται στο προσφυγικό. Έχει μια ευαισθησία σε σχέση με το τι χρειάζονται οι άνθρωποι και πώς να τους αντιμετωπίσει επαγγελματικά. Έχει επίσης εμπειρία με νέους ανθρώπους, καθώς δραστηριοποιήθηκε στην εργασία για τη νεολαία στην Pro Arbeit. Μπορεί να ανταποκριθεί στις ανάγκες και δείχνει κατανόηση και ενσυναίσθηση για κάθε κατάσταση.

Sarah Haase - DIGITOL Τεχνικός και εκπαιδύτρια. 24 ετών. Έχει πτυχίο στα MME: Hochschule RheinMain, Πανεπιστήμιο Εφαρμοσμένων Επιστημών. Αφού η Sarah ολοκλήρωσε επιτυχώς τις σπουδές της, από το φθινόπωρο του 2020 είναι υπεύθυνη για τις δημόσιες σχέσεις και την παρουσία της EPM στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, καθώς και για όλα τα έργα που υλοποιούνται.

Alia Pagin - Εκπαιδύτρια. (Με πτυχίο στην Επικοινωνία και την Κοινωνιολογία 2001, Goldsmiths College, University of London και μεταπτυχιακό "Film and TV studies", Universiteit van

Amsterdam 2002). Είναι εκπαιδύτρια στον γραμματισμό στα μέσα ενημέρωσης (ψηφιακά μέσα, ραδιόφωνο και κινηματογράφος) σε εκπαιδευτικά και κοινωνικά ιδρύματα διεθνώς. Η Alia ειδικεύεται επίσης στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης εστιάζοντας σε εξτρεμιστικούς λόγους, συμπεριλαμβανομένης της ρητορικής μίσους και του δεξιού/λαϊκιστικού περιεχομένου, και στον τρόπο αντιμετώπισής τους σε εκπαιδευτικά πλαίσια. Ως λέκτορας στο Πανεπιστήμιο Goethe της Φρανκφούρτης, διδάσκει “Ψηφιακά μέσα και δημοκρατική εκπαίδευση”. www.aliapagin.com

Pro Arbeit -Εξωτερικοί συνεργάτες DIGITOL

Giulia Silberberger, (έτος γένν. 1981) - είναι οικονομολόγος επιχειρήσεων και εικονογράφος από το Βερολίνο. Το 2007 εγκατέλειψε τη σέκτα των Μαρτύρων του Ιεχωβά και τώρα ασχολείται με τον γραμματισμό στα μέσα ενημέρωσης και την πολιτική εκπαίδευση. Ίδρυσε το “Golden Aluhut” το 2014 και τη μη κερδοσκοπική οργάνωση “Der goldene Aluhut gUG” το 2016. Η Giulia Silberberger είναι περιζήτητη εμπειρογνώμονας και κεντρική ομιλήτρια από τα μέσα ενημέρωσης και τα εκπαιδευτικά ιδρύματα για τα θέματα του δεξιού εσωτερισμού και της ψυχολογίας των καταστροφικών ομάδων και των ιδεολογιών συνωμοσίας. Το “Der goldene Aluhut gUG” είναι ένας μη κερδοσκοπικός οργανισμός από το Βερολίνο που έχει θέσει ως αποστολή του την εκπαίδευση των ανθρώπων σχετικά με τις ψευδείς ειδήσεις, τις αφηγήσεις συνωμοσίας και τον εξτρεισμό. Ένα μεγάλο μέρος του έργου της επικεντρώνεται σε εκπαιδευτικές εκδηλώσεις για όλες τις ομάδες-στόχους, διαλέξεις και εργαστήρια, συμβουλευτική για συγγενείς και ενδιαφερόμενους και ως ομιλητής σε εκδηλώσεις και συζητήσεις. Η εκτεταμένη τεχνογνωσία του προσωπικού του “Der goldene Aluhut gUG” σε θέματα περιεχομένου και αντιμετώπισης ιδεολογιών συνωμοσίας συγκεντρώνεται και επεξεργάζεται ψηφιακά επί του παρόντος στο έργο της οργάνωσης “The Facts Project”.

Rüdiger Reinhardt, fact checker (ελεγκτής γεγονότων) και βοηθός διαχείρισης (έτος γένν. 1976) - είναι σχεδιαστής μέσων ενημέρωσης από το Βερολίνο. Επηρεασμένος επίσης από την επαγγελματική του εργασία στην επεξεργασία εικόνας, ασχολείται εδώ και χρόνια με μεθόδους επεξεργασίας εικόνων και εγκληματολογίας εικόνων και εργάστηκε επίσης για χρόνια ως εθελοντής ελεγκτής γεγονότων πριν ενταχθεί στην ομάδα “Der goldene Aluhut gUG”. Ως εμπειρογνώμονας και κεντρικός ομιλητής, δίνει διαλέξεις στους τομείς του ελέγχου των γεγονότων και της επιστημονικής εργασίας.

Klaus Meyenberg (εκπαιδευτής) – Είναι 31 ετών και του αρέσει κάθε είδους εκπαίδευση. Εργάζεται με πλήρη απασχόληση ως διευθυντής έργων πληροφορικής στο τμήμα μάρκετινγκ της “Deutsche Bahn” και, από τον Φεβρουάριο του 2021, σε μια συνεργασία επαγγελματικής κατάρτισης με την ProArbeit. Θα περιέγραφε τον εαυτό του καλύτερα ως εξής: είναι πάντα περίεργος, προτιμά τις λύσεις από τα προβλήματα και του αρέσει να μοιράζεται τις γνώσεις του στο επίπεδο οπτικής των άλλων. Οι συνεργάτες και οι φίλοι του τον χαρακτηρίζουν ως ειδικό σε πολλά θέματα που σχετίζονται με τα ψηφιακά μέσα και εκτιμούν την προσαρμοστική του προσωπικότητα όσον αφορά κάθε νέο εργαλείο ή κατάσταση.

Η κα Marschall εργάζεται ως ειδικός στον τομέα του ηλεκτρονικού εγκλήματος (εγκλήματα που σχετίζονται με υπολογιστές, συμβουλευτική και υποστήριξη) στο κρατίδιο της Έσσης από το 2007 και δίνει τακτικά διαλέξεις για διάφορα φαινόμενα και κινδύνους που προκύπτουν σε σχέση με τη χρήση του διαδικτύου.

Klaus Rössler - Εξωτερικός εκπαιδευτής DIGITOL. Συμβουλεύει και καθοδηγεί εταιρείες και τα στελέχη τους σχετικά με την ψηφιακή τους επιχείρηση και την ψηφιακή τους φήμη, ανοίγοντας νέες ευκαιρίες, αθέατες ευκαιρίες και συναρπαστικά μοντέλα μετασχηματισμού επιχειρήσεων.

Οι Νέοι Πρεσβευτές

Η Katrin Greschner, 27 ετών, ολοκλήρωσε μια πρακτική άσκηση σε μια εφημερίδα μετά τις σπουδές της στα γερμανικά και στη συνέχεια εργάστηκε ως συντάκτρια. Συνέχισε την εκπαίδευσή της στον τομέα του διαδικτυακού μάρκετινγκ με έμφαση στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Κατά τη διάρκεια του έργου, μπόρεσε να συνεισφέρει με τα δυνατά της σημεία. Της άρεσε η διαδραστική προσέγγιση του θέματος των ψευδών ειδήσεων. Με αυτόν τον τρόπο, οι συμμετέχοντες όχι μόνο έμαθαν από αυτήν, αλλά και εκείνη έμαθε πολλά από αυτούς.

Ο Mahmoud Haji, ηλικίας 23 ετών, έχει σπουδές στην πληροφορική. Έχει κουρδική καταγωγή από τη Συρία και ζει στη Γερμανία από το 2015. Έχει μεγάλη εξειδίκευση στο να βοηθάει ηλικιωμένους και νέους να κάνουν το πρώτο βήμα στον ψηφιακό κόσμο. Μέσω του προγράμματος DIGITOL, απέκτησε περισσότερες γνώσεις σχετικά με τις ψευδείς ειδήσεις, τη ρητορική μίσους και τα συναφή και μπόρεσε να τις μεταφέρει σε άτομα μεγαλύτερης ηλικίας. Είναι επικεφαλής της τοπικής ΜΚΟ WISA-wir sind angekommen e.V. που υποστηρίζει νέους μετανάστες και λειτουργεί ως συνεργάτης στο Labdo Hub, παρέχοντας ανακαινισμένους φορητούς υπολογιστές σε άτομα με λίγους πόρους. Μαζί με τη ΜΚΟ του υποστηρίζει ενεργά την υλοποίηση των πιλοτικών έργων DIGITOL και την εκπαίδευση ηλικιωμένων σε ψηφιακές δεξιότητες.

Ο Timon Kaepfel, είναι 22 ετών και φοιτά στο DHBW Ravensburg στο τμήμα Επιστήμης Δεδομένων. Λαμβάνοντας μέρος στο DIGITOL απέκτησε μια νέα άποψη για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και τις ειδήσεις γενικότερα, αποκτώντας μεγαλύτερη συνείδηση για τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζουμε τις πληροφορίες. Για τον ίδιο, ήταν μεγάλη χαρά να είναι μέλος της ομάδας και να αποκτήσει νέες γνώσεις σχετικά με το πώς η κοινωνία πρέπει να αντιμετωπίζει τα δεδομένα και τις πληροφορίες και πώς μπορεί κανείς να αναπτύξει μια καλύτερη οπτική για τις ψεύτικες ειδήσεις. Αυτό που τον ενδιαφέρει περισσότερο, αλλά και που τον ανησυχεί είναι, πώς η Τεχνητή Νοημοσύνη (TN) και το Βαθύ Δίκτυο μπορούν να χειραγωγήσουν την αλήθεια των μέσων ενημέρωσης και πώς να καταπολεμήσουμε την κατάχρηση αυτών των νέων τεχνολογιών. Ελπίζει να μάθει περισσότερα για διάφορα θέματα στον τομέα της Τεχνητής Νοημοσύνης κατά τη διάρκεια των σπουδών και της επαγγελματικής του ζωής, ώστε να αποτελέσει θετική επιρροή στις επερχόμενες προκλήσεις και δυνατότητες.

Οι Συμμετέχοντες

Όνομα	Επίθετο	Φύλο	Ηλικία
A.	Z.	Δ/Α*	66
B.	B.	Δ/Α*	Δ/Α*
E.	E.	Δ/Α*	Δ/Α*
G.	L.	Δ/Α*	77
G.	K.	Δ/Α*	Δ/Α*
G.	B.	Δ/Α*	62
W.	H.	Δ/Α*	Δ/Α*
I.	E.	Δ/Α*	64
J.	M.	Δ/Α*	62
K.	K.	Δ/Α*	63
K.	S.	Δ/Α*	61
L.	B.	Δ/Α*	Δ/Α*
L.	L.	Δ/Α*	67
M.	H.	Δ/Α*	74
P.	B.	Δ/Α*	63
W.	Al.	Δ/Α*	Δ/Α*
H.	W.	Δ/Α*	67
H.		Δ/Α*	74
M.	R.	Δ/Α*	63
I.	A.	Δ/Α*	Δ/Α*
C.	S.	Δ/Α*	Δ/Α*
J.	S.	Δ/Α*	Δ/Α*

3.3. Οι ενότητες

Ενότητα 0: Τεχνική εισαγωγή

Ημερομηνία: 26.05.21 Ώρα: 16:00 - 17:30

Περιγραφή: Αυτή η ενότητα είχε σκοπό να αντιμετωπίσουμε μαζί τα πρώτα τεχνικά προβλήματα και να εξοικειωθούμε με τα προγράμματα.

Ενότητα 0.1: Τεχνική εισαγωγή

Ημερομηνία: 31.05.21 Ώρα: 16:00 - 17:30

Περιγραφή: Αυτή η ενότητα είχε σκοπό να αντιμετωπίσουμε μαζί τα πρώτα τεχνικά προβλήματα και να εξοικειωθούμε με τα προγράμματα.

Ενότητα 1: Κύκλος γνωριμίας

Ημερομηνία: 02.06.2021 Ώρα: 18:00 - 19:00

Περιγραφή: Την ημέρα αυτή γνωριστήκαμε καλύτερα. Ακούσαμε επίσης από τους συμμετέχοντες για την εμπειρία τους με τις ψευδείς ειδήσεις και πώς τις έχουν αντιμετωπίσει μέχρι στιγμής.

Εργασία για την επόμενη συνάντηση: Σκεφτείτε παραδείγματα ψευδών ειδήσεων που έχετε συναντήσει και αναφέρετε τα στη θεματική περιοχή "Παραδείγματα ψευδών ειδήσεων" στο φόρουμ.

Ενότητα 2 : Σημαντικοί όροι στο θεματικό πεδίο "Fake News"

Ημερομηνία: 07.06.2021 Ώρα: 18:00 - 19:00

Περιγραφή: Έγινε μια εισαγωγή στο θέμα των ψευδών ειδήσεων. Πριν όμως από την ουσιαστική συζήτηση του θέματος, ασχοληθήκαμε με άγνωστους όρους στο πλαίσιο της ψηφιοποίησης, των ψευδών ειδήσεων και της παραπληροφόρησης.

Δείτε το υλικό για να μάθετε τον όρο παραπληροφόρηση καθώς και άλλους όρους στο θεματικό πεδίο των "ψευδών ειδήσεων"

Ενότητα 2.1: Εισαγωγή στις Ψευδείς Ειδήσεις

Ημερομηνία: 09.06.2021 Ώρα: 18:00 - 19:00

Περιγραφή: Η συνάντηση πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του συνεδρίου "Fake News": Μέσα κοινωνικής δικτύωσης - πώς και γιατί χρησιμοποιούνται.

Η ατζέντα, συσκευές με δυνατότητα πρόσβασης στο διαδίκτυο, κοινωνικά μέσα, βασικές πληροφορίες, Facebook, Instagram, Twitter, Messenger όπως το Whatsapp, νέα κοινωνικά δίκτυα.

Εργασία: Ως συνέχεια αυτής της συνάντησης, παρακαλούμε να ρίξετε μια ματιά στο ακόλουθο αρχείο. Πρόκειται για ένα φυλλάδιο από το πρόγραμμα "Digital Kompass" με θέμα τα κοινωνικά δίκτυα στο Διαδίκτυο.

Σύνδεσμοι με πληροφορίες που θα εξεταστούν: Σύνδεσμος προς το βίντεο στο Youtube "What happens in one minute on the Internet?": <https://www.youtube.com/watch?v=PWZ78YLNhpE>, by Weiklick (<https://www.weiklick.de/>)

Ενότητα 2.2: Συζήτηση για το θέμα των κοινωνικών μέσων

Ημερομηνία: 14.06.2021 Ώρα: 18:00 - 19:00

Περιγραφή: Η συνάντηση πραγματοποιήθηκε στις 19:00 μ.μ: Αυτή η εκδήλωση αφορούσε την ανταλλαγή εμπειριών και απόψεων σχετικά με το θέμα των μέσων κοινωνικής δικτύωσης. Προσκαλέσαμε τους συμμετέχοντες να μιλήσουν για τις εμπειρίες τους και να μοιραστούν τις απόψεις τους σχετικά με τον κόσμο των κοινωνικών μέσων. Τους ενθαρρύνσαμε να τοποθετήσουν τις σκέψεις τους στο φόρουμ και να ανταλλάξουν ιδέες μεταξύ τους.

Εργασία: Σας καλούμε να μιλήσετε για τις εμπειρίες σας και να μοιραστείτε την άποψή σας για τον κόσμο των μέσων κοινωνικής δικτύωσης σε μια συζήτηση.

Ενότητα 3: Πηγές ειδήσεων

Ημερομηνία: 16.06.2021 Ώρα: 18:00 - 19:00

Περιγραφή: Η συνάντηση πραγματοποιήθηκε στις 19:00 μ.μ. Το θέμα “πηγές ειδήσεων” συζητήθηκε με τους συμμετέχοντες. Καταγράφηκαν οι πηγές που χρησιμοποιούν τακτικά οι συμμετέχοντες. Επίσης, παρουσιάστηκαν άλλες πηγές ειδήσεων και ακολούθησε συζήτηση σχετικά με το ποιες πηγές μπορούν να εμπιστευτούν ή όχι.

Εργασία: Η συζήτηση πραγματοποιήθηκε με τη συμμετοχή των μελών της Επιτροπής και των μελών της Επιτροπής: Για την προετοιμασία του επόμενου ραντεβού, μπορείτε να ακούσετε το podcast του fact finder του ARD με θέμα “Τι είναι στην πραγματικότητα ψευδείς ειδήσεις;”. Link zum Podcast des ARD-Faktefinder: Audio: Was genau sind Fake News? | tagesschau.de

Ενότητα 2.3: Συζήτηση σχετικά με τον όρο Fake News

Ημερομηνία: 21.06.2021 Ώρα: 18:00 - 19:00

Περιγραφή: Για άλλη μια φορά συζητήθηκαν οι όροι “παραπληροφόρηση” και “ψευδείς ειδήσεις”: “Θα θέλαμε να μάθουμε από εσάς τι είναι για εσάς ψευδείς ειδήσεις και τι σημαίνει για εσάς ο όρος ψευδείς ειδήσεις”.

Δύο σύντομα βίντεο με θέμα τις “ψευδείς ειδήσεις”:

Σύνδεσμος για το σύντομο βίντεο του ARD Mediathek: RESPEKT: What is Fake News? | ARD-Mediathek (ardmediathek.de)

Σύνδεσμος για το σύντομο βίντεο του Spiegel: <https://ed.spiegel.de/videos/erklaervideo-fake-news>

Ενότητα 4: Καταιγισμός ιδεών για πιλοτικές δράσεις

Ημερομηνία: 28.06.2021 Ώρα: 18:00 - 19:00

Περιγραφή: Πρώτος καταιγισμός ιδεών για πιλοτικές δράσεις από κοινού. Ενθαρρύνεται η δημιουργικότητα και η καλή διάθεση, καθώς και η ανταλλαγή ιδεών.

Ενότητα 5: στοχευμένη παραπληροφόρηση

Ημερομηνία: 30.06.2021 Ώρα: 18:00 - 19:00

Εκπαίδευση από τον πρώτο μας εμπειρογνώμονα, τον Klaus Meyenberg, με θέμα τη “στοχευμένη παραπληροφόρηση”. Αυτή η παρουσίαση είναι διαθέσιμη στο φόρουμ.

Περιγραφή: Η εκδήλωση θα πραγματοποιηθεί στο πλαίσιο του συνεδρίου για την ενημέρωση των μελών της Επιτροπής σχετικά με την κακή ενημέρωση και την παραπληροφόρηση: Βασικές αρχές και προοπτικές- Λόγοι ή κίνητρα- Κατηγοριοποίηση- Δυνατότητες αναγνώρισης.

Ενότητα 6: Εισήγηση εμπειρογνομόνων: “Filter bubble”

Ημερομηνία: 07.07.2021 Ώρα: 18:00 - 19:00

Περιγραφή: Συζητήσαμε πώς δημιουργούνται τα αποτελέσματα των καταχωρίσεων στις μηχανές αναζήτησης (αναφορά στις διαφημίσεις στα αποτελέσματα των μηχανών αναζήτησης στην προηγούμενη διάλεξη), το γεγονός ότι εξελίσσονται δυναμικά και δεν είναι στατικά και ότι μπορεί ακόμη και να διαφέρουν από άτομο σε άτομο - και πώς αυτό έχει ως αποτέλεσμα μια «φούσκα φίλτρου», μια περιορισμένη άποψη του κόσμου, πώς ακόμη και οι τιμές μπορούν να χειραγωγηθούν με αυτόν τον τρόπο.

Τέλος, μερικά βασικά στοιχεία για το πώς μπορείτε να μειώσετε τον κίνδυνο του filter bubble μέσω

της δικής σας επίγνωσης των κινδύνων και μερικών ρυθμίσεων του προγράμματος περιήγησης.

Εργασία: Την ημέρα αυτή θα ακούσουμε από έναν άλλο εμπειρογνώμονα, τον κ. Rössler, για τη “φούσκα φίλτρου”. Στη συνέχεια, θα είναι και πάλι διαθέσιμο περαιτέρω υλικό σχετικά με το θέμα. Είστε ευπρόσδεκτοι να τα διαβάσετε και στη συνέχεια να φέρετε τις ερωτήσεις και τις ιδέες σας σχετικά με το θέμα στην επόμενη συνάντηση. Είστε επίσης ευπρόσδεκτοι να μοιραστείτε τις ιδέες σας σχετικά με το θέμα στο φόρουμ.

Ενότητα 6.1: Αναστοχασμός και συζήτηση επί του θέματος: “Φίλτρο φυσαλίδας”

Ημερομηνία: 12.07.2021 Ώρα: 18:00 - 19:00

Περιγραφή: Σε συνέχεια της παρουσίασης του θέματος “filter bubble” από τον κ. Rössler που επικεντρώθηκε στο θέμα των μηχανών αναζήτησης, το θέμα αυτό συζητήθηκε περαιτέρω για να δούμε ποια πλεονεκτήματα ή μειονεκτήματα φέρνει μαζί της η “φούσκα φίλτρου” και τι μπορεί να γίνει για να ξεφύγουμε λίγο από τις συνέπειές της. Στην παρουσίαση του κ. Rössler αναφέρθηκε επίσης ότι το “filter bubble” λειτουργεί κάπως διαφορετικά στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

Ενότητα 7: Διαφήμιση και πληρωμένες διαφημίσεις

Ημερομηνία: 14.07.2021 Ώρα: 18:00 - 19:00

Περιγραφή: Εκπαίδευση από τον ειδικό μας, Klaus Meyenberg, στις “πληρωμένες διαφημίσεις”. Η παρουσίαση είναι διαθέσιμη στο φόρουμ

Εργασία: Στο φόρουμ, ο κ. Meyenberg έχει καταθέσει και πάλι περαιτέρω υλικό, το οποίο μπορείτε να διαβάσετε ως προετοιμασία για την επόμενη Δευτέρα, όταν θα συζητήσουμε ξανά μαζί το θέμα. Μη διστάσετε να φέρετε μαζί σας τις ερωτήσεις και τις απόψεις σας σχετικά με το θέμα.

Οι ιδέες σας: Αν έχετε ήδη ιδέες, μπορείτε να τις περιγράψετε και να τις συζητήσετε εδώ στο φόρουμ.

Ενότητα 8: Αναστοχασμός σχετικά με το θέμα των cookies

Ημερομηνία: 19.07.2021 Ώρα: 18:00 - 19:00

Περιγραφή: Εξετάσαμε πιο προσεκτικά το θέμα των cookies. Ως μία από τις πτυχές που παρέμειναν ανοιχτές από τις τελευταίες συναντήσεις, συζητήσαμε μαζί ποια πλεονεκτήματα ή μειονεκτήματα έχουν τα cookies και πώς μπορείτε να ρυθμίσετε τις ρυθμίσεις για τα cookies στο πρόγραμμα περιήγησης.

Ενότητα 9: Θέμα Διαφήμιση με έμφαση σε: Google Ads, Facebook Ads και Cookies παρακολούθησης

Ημερομηνία: 21.07.2021 Ώρα: 18:00 - 19:00

Περιγραφή: Διαδικτυακή διαφήμιση: Χρησιμοποιώντας το παράδειγμα των διαφημίσεων της Google Ads, δείξαμε πώς μπορούν να είναι οι διαφημίσεις και πώς μπορούν να διακριθούν από τα αποτελέσματα αναζήτησης, ότι η διαφήμιση καθαυτή δεν είναι απαραίτητως κακή.

Η παρακολούθηση εξετάστηκε σε αυτό το πλαίσιο, γεγονός που οδηγεί επίσης σε μια σύντομη στροφή στις διαφημίσεις στο Facebook και σε παρόμοια μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Το πιο ενδιαφέρον ερώτημα ήταν γιατί η Google κ.λπ. κερδίζει τόσα πολλά χρήματα με τις διαφημίσεις. Είναι όλοι οι διαφημιζόμενοι ηλίθιοι; Η διαδικασία που κρύβεται από πίσω δεν βάζει την πλεονεξία σε πρώτο πλάνο, αλλά τα τεράστια κέρδη είναι συνέπεια του γεγονότος ότι τα κίνητρα των αναζητητών (όχι των διαφημιστών) και οι επιθυμίες τους μπαίνουν ανεπιφύλακτα σε πρώτο πλάνο. Απευθυνόμενος στους οπαδούς της σειράς Lucifer: Στις έρευνές του, ο Εωσφόρος ρωτά πάντα τους υπόπτους “Τι θέλετε πραγματικά;”. (Για όσους δεν γνωρίζουν τη σειρά: Ο Εωσφόρος δεν είναι το κατ’εξοχήν κακό εδώ).

Καθήκον: Ο Λούσιφερ δεν είναι ο μόνος άνθρωπος που έχει να κάνει με τον εαυτό του: θα ακούσουμε περισσότερες λεπτομέρειες για τη διαφήμιση από τον κ. Rössler. Στη συνέχεια, θα είναι και πάλι διαθέσιμο περαιτέρω υλικό σχετικά με το θέμα. Είστε ευπρόσδεκτοι να τα διαβάσετε και στη συνέχεια να φέρετε τις ερωτήσεις και τις ιδέες σας σχετικά με το θέμα στην επόμενη συνάντηση. Είστε επίσης ευπρόσδεκτοι να μοιραστείτε τις ιδέες σας σχετικά με το θέμα στο φόρουμ.

Ενότητα 6.2 & 8.1: Αναστοχασμός σχετικά με το θέμα των πηγών, των ψευδών ειδήσεων, του “filter bubble”

Ημερομηνία: 26.07.2021 Ώρα: 18:00 - 19:00

Περιγραφή: Αναστοχαστήκαμε πάνω στο προηγούμενο περιεχόμενο και ανταλλάξαμε ιδέες σχετικά με τις αλληλεπιδράσεις μεταξύ των πηγών, των ψευδών ειδήσεων και του filter bubble.

Εάν έχετε ιδέες και προβληματισμούς σχετικά με αυτό το θέμα, μη διστάσετε να τις περιγράψετε και να τις συζητήσετε ήδη στο φόρουμ.

Ενότητα 10: Μέσα κοινωνικής δικτύωσης και επιρροή στις εκλογές

Ημερομηνία: 28.07.2021 Ώρα: 18:00 - 19:00

Περιγραφή: Η εκδήλωση πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του συνεδρίου “Social Media Social Media”, το οποίο ήταν αφιερωμένο σε θέματα που σχετίζονται με την κοινωνική δικτύωση: Την ημέρα αυτή, εκπαιδευτήκαμε από τον εμπειρογνώμονα μας, τον κ. Meyenberg, με θέμα “Κοινωνικά μέσα ενημέρωσης και επιρροή στις εκλογές”.

Ο κατάλογος του κ. Meyenberg με περαιτέρω υλικό είναι διαθέσιμο.

Οι δικές σας ιδέες: Εάν έχετε ήδη ιδέες, μη διστάσετε να τις περιγράψετε και να τις συζητήσετε ήδη εδώ στο φόρουμ. Μη διστάσετε να τα διαβάσετε και να φέρετε τις ερωτήσεις σας σχετικά με το θέμα στο ραντεβού της επόμενης Δευτέρας.

Ενότητα 11: Τεστ στην ενημέρωση

Ημερομηνία: 02.08.2021 Ώρα: 18:00 - 19:00

Περιγραφή: Την ημέρα αυτή πραγματοποιήσαμε ένα τεστ που σχετίζεται με την αντιμετώπιση των ψευδών ειδήσεων και της παραπληροφόρησης στο διαδίκτυο. Το τεστ παρείχε πληροφορίες σχετικά με το πόσο υψηλές είναι οι ψηφιακές ικανότητες.

Οι συμμετέχοντες έκαναν το τεστ ειδήσεων σε ζευγάρια με θέμα “Αντιμετώπιση ειδήσεων στο Διαδίκτυο”.

Σύνδεσμος για το τεστ ενημέρωσης: <https://der-newstest.de/>

Ενότητα 12: Έγκλημα στον κυβερνοχώρο, ψεύτικες - ταυτότητες, ψεύτικες - ειδήσεις, ψεύτικα - πρακτορεία

Ημερομηνία: 04.08.2021 Ώρα: 18:00 - 19:00

Περιγραφή: Η κα Marschall ασχολήθηκε με το πώς να αποφύγετε να πέσετε θύμα εγκληματικών αναρτήσεων.

Ενότητα 12.1: Αναφορά στο τελευταίο θέμα “Έγκλημα στον κυβερνοχώρο

Ημερομηνία: 09.08.2021 Ώρα: 18:00 - 19:00

Περιγραφή: Ανταποκριθήκαμε στην παρουσίαση της κας Marschall και εξετάσαμε πιο προσεκτικά συγκεκριμένο περιεχόμενο και συζητήσαμε σχετικά.

Ενότητα 12.2: Δια ζώσης πιλοτικές δράσεις

Ημερομηνία: 11.08.2021 Ώρα: 18:00 - 20:00

Περιγραφή: Η συνάντηση θα πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του συνεδρίου το οποίο θα είναι αφιερωμένο σε ένα από τα πιο σημαντικά γεγονότα που έχουν γίνει στο παρελθόν: Παρουσιάστηκαν

ιδέες και προτάσεις και σχεδιάστηκε η υλοποίησή τους. Γιατί όπως λέει και η παροιμία: “Οι ιδέες που έχουν γίνει για το μέλλον, θα πρέπει να γίνουν πράξη”:

“Η αξία μιας ιδέας έγκειται στην υλοποίησή της”. - Thomas Alva Edison

Ενότητα 13: Αναγνώριση θεωριών συνωμοσίας και ψευδών ειδήσεων - διάλεξη Aluhut

Ημερομηνία: 16.08.2021 Ώρα: 18:00 - 19:00

Περιγραφή: Η εκδήλωση πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του συνεδρίου “Αλληλεγγύη”: Παρουσίαση από τους Giulia Silberberger και Rüdiger Reinhardt από την οργάνωση Aluhut με θέμα την αναγνώριση θεωριών συνωμοσίας και ψευδών ειδήσεων, παραδείγματα και ενότητες για την αναγνώριση ψευδών ειδήσεων στο διαδίκτυο.

Εργασία: Την επόμενη Δευτέρα θα είναι και πάλι μαζί μας. Σκεφτείτε ερωτήσεις, σημειώστε τις και μη διστάσετε να θέσετε τις ερωτήσεις στις 23.08.2021.

Ενότητα 13.1: Newstest και τρέχουσες “Ψεύτικες διαφημιστικές αφίσες”.

Ημερομηνία: 18.08.2021 Ώρα: 18:00 - 19:00

Περιγραφή: Σε αυτή τη συνάντηση, μιλήσαμε για τα αποτελέσματα του τεστ και συζητήσαμε πώς αισθάνονται οι συμμετέχοντες για αυτό. Πού τα πήγαν καλά και σε ποια θέματα θα μπορούσαμε να καλέσουμε περαιτέρω εμπειρογνώμονες; Ωστόσο, αυτή η συνάντηση δεν ήταν μόνο για το τεστ, παρουσιάσαμε επίσης μια νέα παραλλαγή των ψευδών ειδήσεων που ταιριάζει στις φετινές εκλογές. Λέξη-κλειδί: Adbusting. Δεν το έχετε ακούσει ποτέ; Ούτε εμείς είχαμε ακούσει μέχρι πρόσφατα.

Ενότητα 13.2: Ερωτήσεις και απαντήσεις για τις ιδεολογίες συνωμοσίας

Ημερομηνία: 23.08.2021 Ώρα: 18:00 - 19:00

Περιγραφή: Οι συμμετέχοντες είχαν την ευκαιρία να θέσουν τις ερωτήσεις τους σχετικά με το θέμα “Ιδεολογίες συνωμοσίας” κατά τη διάρκεια της βραδιάς. Οι Giulia Silberberger και Rüdiger Reinhardt από την οργάνωση Aluhut απάντησαν στις ερωτήσεις τους.

Ενότητα 14: Ο γραμματισμός στα μέσα ενημέρωσης ως πολιτική εκπαίδευση - Ομιλήτρια: Alia Pagin

Ημερομηνία: 25.08.2021 Ώρα: 18:00 - 19:00

Περιγραφή: Τι σχέση έχει το περιεχόμενο που θέτει σε κίνδυνο τη δημοκρατία με τα αλγοριθμικά συστήματα λήψης αποφάσεων και γιατί η κριτική των μέσων ενημέρωσης πρέπει να περιλαμβάνει και τα κλασικά μέσα μαζικής ενημέρωσης;

Η χρήση των ψηφιακών μέσων έχει φέρει στη συνείδηση του κοινού προκλήσεις όπως οι “ψεύτικες ειδήσεις”, αλλά δεν είναι μόνο τα κοινωνικά δίκτυα και τα ψηφιακά κανάλια επικοινωνίας που μπορούν να αποτελέσουν (δυσνητική) απειλή για τις δημοκρατικές δομές, αλλά και τα κλασικά μέσα μαζικής ενημέρωσης, όπως οι ημερήσιες εφημερίδες και τα τηλεοπτικά κανάλια, μπορούν να οδηγήσουν σε πολύ απλουστευμένες κοσμοθεωρίες μέσω λαϊκίστικων ρεπορτάζ, τα οποία με τη σειρά τους έχουν αντίκτυπο στη διαμόρφωση της κοινής γνώμης.

Μια σύντομη περιήγηση στις σπουδές των μέσων ενημέρωσης και στην επιστήμη.

Ενότητα 15: Τελευταία ημέρα εκπαίδευσης - ανασκόπηση και πιλοτικές δράσεις

Ημερομηνία: 15.09.2021 Ώρα: 17:00 - 20:00

Περιγραφή: Αυτή ήταν η τελευταία εκδήλωση της εκπαίδευσής μας. Επανεξετάσαμε το περιεχόμενο και μιλήσαμε για το πώς θα προχωρήσουμε με τις πιλοτικές δράσεις.

4. Το πρόγραμμα ανάπτυξης ικανοτήτων στην Ελλάδα

4.1 Το πρόγραμμα

Το πρόγραμμα ανάπτυξης ικανοτήτων στην Ελλάδα πραγματοποιήθηκε από τις 9 Μαΐου έως τις 27 Ιουνίου 2021.

Αρχικά είχε σχεδιαστεί να πραγματοποιηθεί δια ζώσης, ωστόσο λόγω περιορισμών που σχετίζονται με το Covid-19, τα μαθήματα έπρεπε να διεξαχθούν διαδικτυακά.

Ο κύριος στόχος της πρώτης συνάντησης ήταν να γίνει γνωριμία της ομάδας, τα μέλη να εκφράσουν τις ελπίδες τους, τις προσδοκίες και τα επιθυμητά αποτελέσματα από το πρόγραμμα και φυσικά να μάθουν περισσότερα γι' αυτό. Σε αυτή την πρώτη -διαδικτυακή δυστυχώς- διαγενεακή συνάντηση συμμετείχαν 32 μαθητές μεγαλύτερης ηλικίας, 8 Νέοι Πρεσβευτές (6 γυναίκες, 2 άνδρες) και 2 εκπαιδευτές (Ξένια Κουτεντάκη και Τσέλη Λαζαρίδου). Όλοι οι συμμετέχοντες φάνηκαν πολύ ευχαριστημένοι που συνεργάστηκαν για την επίτευξη κοινών στόχων, μια πολύ ελπιδοφόρα αρχή για μια επιτυχή ανταλλαγή ιδεών και εμπειριών κατά τη διάρκεια της υλοποίησης του έργου.

Ένα σύντομο μάθημα σχετικά με την πλατφόρμα Zoom και τον τρόπο λειτουργίας της φάνηκε απαραίτητο, καθώς πολλοί συμμετέχοντες είχαν προβλήματα με τη χρήση της και ήταν το κύριο εργαλείο επικοινωνίας για τα μαθήματα. Διοργανώθηκαν ατομικές συναντήσεις, διάρκειας μίας ώρας περίπου για κάθε συμμετέχοντα, όπου οι Νέοι Πρεσβευτές εξήγησαν το Zoom και τα χαρακτηριστικά του.

Οι συμμετέχοντες χωρίστηκαν σε 4 μικρότερες ομάδες των 6-8 εκπαιδευομένων, καθώς θεωρήσαμε ότι η μάθηση εξ αποστάσεως με μεγαλύτερες ομάδες ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας δεν θα ήταν τόσο αποτελεσματική. Τα μαθήματα πραγματοποιούνταν δύο φορές την εβδομάδα για 2,5 ώρες, εκτός από την πρώτη συνάντηση που διήρκεσε 3 ώρες. Τα μαθήματα γίνονταν τα πρωινά, τα απογεύματα ή τα Σαββατοκύριακα, ανάλογα με τη διαθεσιμότητα των συμμετεχόντων και των Νέων Πρεσβευτών.

Η πρώτη ενότητα που παραδόθηκε αφορούσε στην πλατφόρμα DIGITOL και τον τρόπο με τον οποίο οι συμμετέχοντες μπορούσαν να εγγραφούν, ενώ παράλληλα εξοικειώθηκαν με αυτήν και το υλικό που περιείχε. Ακολούθησε η αναζήτηση στο Google και οι προτιμήσεις των cookies, επιτρέποντας μια ασφαλέστερη και ευκολότερη πλοήγηση στο Διαδίκτυο.

Στη συνέχεια, οι επόμενες ενότητες αφορούσαν τη σημασία των ειδήσεων, της αξιόπιστης πληροφόρησης και των μέσων κοινωνικής δικτύωσης. Άλλες επτά ώρες ήταν αφιερωμένες στις ψευδείς ειδήσεις- κατανόηση των ψευδών ειδήσεων: πού υπάρχουν και πώς λειτουργούν, αναγνώρισή τους και τρόποι αντιμετώπισής τους. Δόθηκαν πολλά παραδείγματα και συμμετοχικές ασκήσεις και οι συμμετέχοντες εργάστηκαν μόνοι τους και σε ομάδες, αναζητώντας τα δικά τους παραδείγματα στο διαδίκτυο και φέρνοντάς τα στην ολομέλεια.

Το επόμενο θέμα ήταν τα στερεότυπα και πώς συνδέονται με τις ψευδείς ειδήσεις, ενώ ακολούθησε η ρητορική μίσους και η επίδρασή της στην κοινωνία και την ενημέρωση. Μια ενότητα ήταν αφιερωμένη στην ενίσχυση της κριτικής σκέψης, του εργαλείου για την καταπολέμηση των ψευδών ειδήσεων, χρησιμοποιώντας την προσέγγιση του "Project Zero", του Πανεπιστημίου του Χάρβαρντ. Ένα άλλο θέμα που φάνηκε να ενδιαφέρει πολύ τους συμμετέχοντες ήταν οι απάτες στο διαδίκτυο και ο τρόπος προστασίας από αυτές. Η τελική συνάντηση περιλάμβανε την αξιολόγηση του προγράμματος τόσο από τους «μαθητές» όσο και από τους Νέους Πρεσβευτές και συζήτηση για τα επόμενα βήματα του προγράμματος και τις πιλοτικές δράσεις.

Το εκπαιδευτικό υλικό δημιουργήθηκε με τη συμβολή των Νέων Πρεσβευτών και των εκπαιδευτών, υπό την επιστημονική επίβλεψη της 50plus Hellas, διασφαλίζοντας ότι το υλικό ήταν κατάλληλο, προσαρμοσμένο στις ανάγκες των εκπαιδευομένων και φιλικό προς τις μεγαλύτερες ηλικίες. Η αξιολόγηση έδειξε ότι η γενική εντύπωση όλων των εμπλεκόμενων (εκπαιδευομένων και νέων πρεσβευτών) ήταν πολύ θετική. Αυτό που τους άρεσε περισσότερο ήταν η διαγενεακή πτυχή, η ανταλλαγή γνώσεων και ιδεών με άτομα διαφορετικών ηλικιών.

Ενότητα	Τίτλος	Ημερομηνία	Zeit
1	Δημιουργία ομάδων και παρουσίαση του έργου DIGITOL	9/5	16:00 - 17:30
2	Εξοικείωση με το ZOOM και τα χαρακτηριστικά του	10/5-17/5	16:00 - 17:30
3	Πλατφόρμα DIGITOL: εγγραφή και εξοικείωση	19/5	18.00 – 20.30
		22/5	09.00- 11.30 & 11.30-14.00
		24/5	11.00 – 13.30
4	Προτιμήσεις αναζήτησης και cookies της Google	23/5	09.00- 11.30 & 11.30-14.00
		24/5	18.00- 20.00
		27/5	11.00 – 13.00
5	Η σημασία των ειδήσεων, της αξιόπιστης πληροφόρησης και των μέσων κοινωνικής δικτύωσης	26/5	18.00 – 20.00
		29/5	09.00- 11.30 & 11.30-14.00
		31/5	11.00 – 13.30
6	Κατανόηση των ψευδών ειδήσεων: πού υπάρχουν και πώς λειτουργούν	31/5	18.00 – 20.30
		3/6	11.00 -13.30
7	Αναγνώριση ψευδών ειδήσεων 1	30/5	09.00- 11.30 & 11.30-14.00
		2/6	18.00 – 20.30
		5/6	09.00 – 11.30
		7/6	11.00 – 13.30
8	Αναγνώριση ψευδών ειδήσεων 2	6/6	09.00 -11.30
		7/6	18.00 – 20.30
		10/6	11.00 – 13.30
9	Σtereότυπα και πώς συνδέονται με τις ψευδείς ειδήσεις	9/6	18.00 – 20.30
		12/6	09.00 – 11.30
		14/6	11.00 – 13.30

10	Ρητορική μίσους	13/6	09.00 -13.30
		14/6	18.00 – 20.30
		17/6	11.00 – 13.30
11	Κριτική σκέψη: το εργαλείο για την καταπολέμηση των ψευδών ειδήσεων	14/6	18.00 – 20.30
		17/6	11.00 – 13.30
		19/6	09.00 – 11.30
12	Απάτες στο διαδίκτυο	23/6	18.00 – 20.30
		24/6	11.00 – 13.30
		26/6	09.00 – 11.30
13	Αξιολόγηση προγράμματος - Επόμενα βήματα – Πιλοτικές δράσεις	27/6	11.00 – 13.30

4.2

Οι Συμμετέχοντες και οι Εκπαιδευτές

Οι Εκπαιδευτές

Η Ομάδα της 50+ Ελλάς

Xenia Koutentaki – Εκπαιδεύτρια στο πρόγραμμα. Είναι εκπαιδεύτρια ενηλίκων για περισσότερα από 20 χρόνια. Η εμπειρία της καλύπτει πολλούς τομείς, όπως η διαπολιτισμική μάθηση, η δυναμική των ομάδων, η διαχείριση κρίσεων, η επικοινωνία και η ισότητα των φύλων. Είναι επίσης συντονίστρια έργων, υπεύθυνη για την ανάπτυξη και υλοποίηση διεθνών έργων εκπαίδευσης ενηλίκων, με ιδιαίτερη έμφαση στους εκπαιδευτές.

Η Τσέλη Λαζαρίδου - Συντονίστρια έργου DIGITOL και εκπαιδύτρια είναι εκπαιδύτρια ενηλίκων, με εξειδίκευση στην εκπαίδευση ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας. Έχει εργαστεί για περισσότερα από δέκα χρόνια στην 50 και Ελλάς, την πρώτη οργάνωση στην Ελλάδα που ασχολήθηκε με τα δικαιώματα των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας, ως συντονίστρια και εκπαιδύτρια στο πλαίσιο πολυάριθμων ευρωπαϊκών και εθνικών προγραμμάτων. Από το 2019 είναι μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της 50και Ελλάς.

Οι Νέοι Πρεσβευτές

Ο Γιάννης Αναστασιάδης είναι 20 ετών και φοιτητής του Πανεπιστημίου Μακεδονίας στο Τμήμα Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων. Μεταξύ των ενδιαφερόντων του είναι η τεχνολογία και το πώς μπορεί να βελτιωθεί η κοινωνία μέσω της χρήσης εργαλείων, ειδικά στον τομέα των επιχειρήσεων και της καθημερινότητας. Τον ενδιαφέρει να βρει τρόπους να βοηθήσει ανθρώπους που δεν είναι συνηθισμένοι στην τεχνολογία, αλλά και να βρει τρόπους προστασίας από το μεγάλο θέμα των ψευδών ειδήσεων.

Η Βίκυ Γκρούτση, 19 ετών, είναι φοιτήτρια στη Διοίκηση Επιχειρήσεων. Στα χόμπι της περιλαμβάνονται η γυμναστική, το ποδόσφαιρο και η κολύμβηση. Τα τελευταία χρόνια ασχολείται ως εθελόντρια σε διάφορες ΜΚΟ. Της αρέσει να συναναστρέφεται με ανθρώπους και θέλει να βοηθήσει στην προστασία των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας από τις ψεύτικες ειδήσεις, καθώς μπορεί να είναι αρκετά τρομακτικές για αυτή την ηλικιακή ομάδα.

Η Έλενα Νικητάκη είναι φοιτήτρια στο Τμήμα Επιστημών της Αγωγής και της Εκπαίδευσης στην Προσχολική Ηλικία του Πανεπιστημίου Αθηνών. Της αρέσει ο αθλητισμός, η μουσική, η φύση και τα ζώα. Συμμετείχε γιατί της αρέσει να μαθαίνει νέα πράγματα, να συνεργάζεται με ανθρώπους και γενικότερα να ενδιαφέρεται για το θέμα των ψευδών ειδήσεων.

Ο Μάνος Νικητάκης, ηλικίας 23 ετών, είναι φοιτητής στη διοίκηση επιχειρήσεων. Γενικά, ασχολείται με τους υπολογιστές και του αρέσουν τα βιντεοπαιχνίδια και το μπάσκετ. Του άρεσε η συμμετοχή του σε αυτό το πρόγραμμα, καθώς έμαθε πολλά από αυτό και βοήθησε τα

άτομα μεγαλύτερης ηλικίας να κατανοήσουν το διαδίκτυο. Πιστεύει ότι είναι κάτι σημαντικό, ειδικά στην εποχή μας.

Η Φλώρα Παπίση, είναι μεταπτυχιακή φοιτήτρια. Σπουδάζει Μαθηματικά στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και Ψυχολογία στο Deree. Ο εθελοντισμός γενικότερα είναι ένα από τα αγαπημένα της ενδιαφέροντα και συμμετέχει σε διάφορες πρωτοβουλίες όποτε και όπως μπορεί. Στον ελεύθερο χρόνο της, της αρέσει επίσης να αθλείται, να διαβάζει και να μαθαίνει νέα πράγματα.

Η Κατερίνα Πλάγου είναι 19 ετών και φοιτήτρια στο Τμήμα Μηχανικών Πληροφορικής και Επιστήμης Υπολογιστών του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής. Είναι ένα πολύ ήρεμο και κοινωνικό άτομο. Της αρέσει να είναι οργανωμένη και έχει την υπομονή να επεξεργάζεται ακόμα και τις πιο δύσκολες καταστάσεις με ψυχραιμία και καλή διάθεση.

Η Άρτεμις Πολυμεροπούλου είναι 20 ετών και φοιτήτρια στο Πανεπιστήμιο Πειραιά στο Τμήμα Ναυτιλιακών Σπουδών. Της αρέσει ο εθελοντισμός και έχει συμμετάσχει στο παρελθόν σε διάφορες εθελοντικές εκδηλώσεις. Παρακολουθεί μαθήματα ισπανικών γιατί της αρέσουν τα νέα πράγματα και η γνωριμία με άλλους πολιτισμούς. Γενικά, είναι ένα άτομο που της αρέσει να έρχεται σε επαφή με νέα πράγματα και να γνωρίζει νέους ανθρώπους. Επίσης, δεν χάνει ποτέ την ευκαιρία να ταξιδέψει για να δει διαφορετικά μέρη.

Η Μάρθα Τουρλίδα είναι φοιτήτρια στο Πάντειο Πανεπιστήμιο στο Τμήμα Κοινωνικής Πολιτικής. Την ενδιαφέρουν τα κοινωνικά και πολιτικά ζητήματα και η επικαιρότητα. Ως άνθρωπος είναι δυναμική και έξυπνη και όταν έχει στόχους προσπαθεί σκληρά να τους πετύχει. Συμμετείχε γιατί ήθελε να συνεργαστεί με έμπειρους ανθρώπους και να προσπαθήσει να βοηθήσει τα άτομα μεγαλύτερης ηλικίας

Οι Συμμετέχοντες

Όνομα	Επίθετο	Φύλο	Ηλικία
Αικατερίνη	Andreou	F	67
Ανδρέου	Veroniki	F	64
Μαρία	Galiatsatos	M	63
Βερονίκη	Zaharopoulos	M	58
Γεώργιος	Zisimou	F	68
Γαλιατσάτος	Kakoulidis	M	62
Ανδρέας	Kampadelli	F	61
	Karamanis	M	84
Αργυρώ	Karampetsou	F	58
Ζησίμου	Kastrinakis	M	76
Δημήτρης	Katsimparou	F	62
Κακουλίδης	Koutroubis	M	68
Ελένη	Lazaridis	M	75
Καμπαδέλλη	Lazarou	F	66
Βασίλης	Louziotis	M	72
Καραμάνης	Loulopoulou	F	63
Μαρία	Mantzavinou	F	59
	Sporidou	F	55
Εμμανουήλ	Mastrogiannopoulou	F	57
Καστρινάκης	Mitsakou	F	63
Γεωργία	Michalopoulou	F	66
Κατσιμπάρου	Papapetrou	M	60
Γεώργιος	Peristeris	M	51
Κουτρομπής	Polichronopoulos	M	66
Ευάγγελος	Stamatopoulou	F	64
Λαζαρίδης	Targontsidou	F	65
Παναγιώτα	Touriki	F	70
Λαζάρου	Tsimpoukli	F	68
Βασίλης	Foteinopoulou	F	69
Λουζιώτης	Ogbodu	F	63
Θεοδότα			

4.3. Οι Ενότητες

Ενότητα 1: Γνωριμία ομάδας και παρουσίαση προγράμματος DIGITOL

9/5/21, (10.00-13.00)

Στόχος της Ενότητας 1 ήταν να γνωριστούν μεταξύ τους οι συμμετέχοντες και οι Νέοι Πρεσβευτές. Πραγματοποιήθηκαν δραστηριότητες δημιουργίας ομάδων με τους νέους πρεσβευτές ως συντονιστές. Οι συμμετέχοντες χωρίστηκαν σε ομάδες όπου συζήτησαν τις προσδοκίες τους από το έργο.

Επίσης, έγινε μια σύντομη παρουσίαση του έργου DIGITOL και των θεμάτων που θα εξεταστούν.

Ενότητα 2: Εξοικείωση με το ZOOM και τα χαρακτηριστικά του

10/5-17/5, (ανάλογα με τη διαθεσιμότητα εκπαιδευομένων και ΝΠ)

Προκειμένου να βοηθηθούν οι συμμετέχοντες σε τυχόν τεχνικά προβλήματα σύνδεσης με το ZOOM, οι Νέοι Πρεσβευτές παρείχαν ατομική εκπαίδευση στους συμμετέχοντες που την είχαν ανάγκη, περίπου μία ώρα ανά συμμετέχοντα.

Ενότητα 3: Πλατφόρμα DIGITOL: εγγραφή και εξοικείωση

19/5/21, (18.00 - 20.30), 22/5/21 (09.00- 11.30 & 11.30- 14.00), 24/5/21 (11.00 - 13.30)

Στόχος της ενότητας ήταν οι συμμετέχοντες της ομάδας να γνωριστούν καλύτερα μεταξύ τους, να εκφράσουν τις προσδοκίες τους από το πρόγραμμα και να συνάψουν ένα εκπαιδευτικό συμβόλαιο. Επιπλέον, οι συμμετέχοντες εξοικειώθηκαν με την πλατφόρμα DIGITOL. Η εργασία σε ομάδες και στην ολομέλεια βοήθησε τους νέους πρεσβευτές να επιτύχουν τους εκπαιδευτικούς στόχους. Επίσης, έγινε μια παρουσίαση PowerPoint με τα βήματα για την εγγραφή στην πλατφόρμα.

Ενότητα 4: Προτιμήσεις αναζήτησης στο Google & cookies

Κυριακή,

23/5 (09.00- 11.30 & 11.30- 14.00), Δευτέρα, 24/5 (18.00- 20.00), Πέμπτη 27 (11.00 - 13.00)

Οι στόχοι της συνάντησης ήταν οι συμμετέχοντες να ανακαλύψουν εύκολες λύσεις για την αναζήτηση στο διαδίκτυο. Εργάστηκαν μόνοι τους, σε ομάδες και στην ολομέλεια. Έγινε παρουσίαση PowerPoint για τις προτιμήσεις αναζήτησης & cookies της Google και οι συμμετέχοντες ανέλαβαν να πλοηγηθούν στο διαδίκτυο χρησιμοποιώντας τις νέες τεχνικές που έμαθαν ως εργασία για το σπίτι.

Ενότητα 5: Η σημασία των ειδήσεων, των αξιόπιστων πληροφοριών και των μέσων κοινωνικής δικτύωσης

26/5 (18.00 - 20.00), 29/5 (09.00- 11.30 & 11.30- 14.00), 31/5 (11.00 - 13.30)

Οι συμμετέχοντες έπρεπε να σκεφτούν κριτικά πάνω σε θέματα όπως η σημασία της πληροφόρησης, τι είναι η αξιόπιστη πληροφόρηση και γιατί είναι σημαντική. Οι συμμετέχοντες χωρίστηκαν σε ζευγάρια για να βρουν 3 θετικές και 3 αρνητικές πτυχές της πληροφόρησης σήμερα και στη συνέχεια συζήτησαν στην ολομέλεια για τα ευρήματά τους και για τα υπέρ και

τα κατά της πληροφόρησης σήμερα γενικά. Τοποθέτησαν τις σκέψεις/τα αποτελέσματά τους στο Padlet.

Ενότητα 6: Κατανόηση των ψευδών ειδήσεων

31/5 (18.00 - 20.30), 3/6 (11.00 -13.30), 30/5 (09.00- 11.30 & 11.30- 14.00)

Σκοπός αυτής της ενότητας είναι η ευαισθητοποίηση σχετικά με το θέμα των ψευδών ειδήσεων: πού βρίσκονται, πώς λειτουργούν και πώς εντοπίζονται. Έγιναν παρουσιάσεις PowerPoint, ένα κουίζ και βίντεο, ενώ ακολούθησε συζήτηση στην ομάδα για το τι τους εντυπωσίασε περισσότερο, τι έμαθαν. Ως κλείσιμο, οι συμμετέχοντες έπρεπε να γράψουν ένα πράγμα που θα σκέφτονται όταν συναντούν "ύποπτες" πληροφορίες.

Ενότητα 7: Αναγνώριση ψευδών ειδήσεων 1

2/6 (18.00 - 20.30), 5/6 (09.00 - 11.30), 7/6 (11.00 - 13.30)

Αυτή η ενότητα είχε ως στόχο να βοηθήσει τους συμμετέχοντες να αναγνωρίσουν τα χαρακτηριστικά των ψευδών ειδήσεων και της παραπληροφόρησης με τη χρήση παρουσίασης PowerPoint, ακολουθούμενης από παραδείγματα που βρήκαν οι συμμετέχοντες στο διαδίκτυο και μια συζήτηση στην ολομέλεια.

Ενότητα 8: Εντοπισμός ψευδών ειδήσεων 2

6/6 (09.00 -11.30), 7/6 (18.00 - 20.30), 10/6 (11.00 - 13.30)

Οι συμμετέχοντες εμπάθουναν περισσότερο στο θέμα των ψευδών ειδήσεων- επανέλαβαν όσα είχαν μάθει μέχρι τώρα, έλεγξαν τις γνώσεις τους με παραδείγματα και τους παρουσιάστηκαν περαιτέρω εργαλεία για τον εντοπισμό ψευδών ειδήσεων στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και στον Τύπο.

Ενότητα 9: Στερεότυπα και πώς συνδέονται με τις ψευδείς ειδήσεις

9/6 (18.00 - 20.30), 12/6 (09.00 - 11.30), 14/6 (11.00 - 13.30)

Στόχος αυτής της ενότητας ήταν να κατανοήσουμε ότι οι άνθρωποι έχουν αρνητικές στάσεις και τι σημαίνει προκατάληψη και στερεότυπα. Επίσης, να είναι σε θέση να αναγνωρίσουν τις δικές τους στερεοτυπικές στάσεις και προκαταλήψεις και των άλλων, να γνωρίζουν τις αρνητικές συνέπειες των προκαταλήψεων και των στερεοτύπων στα ανθρώπινα δικαιώματα και τέλος να κατανοήσουν τη σύνδεσή τους με τη ρητορική μίσους και τις ψευδείς ειδήσεις. Ακολούθησε συζήτηση σε ομάδες και στην ολομέλεια, σχετικά με το πώς τα στερεότυπα και οι διακρίσεις οδηγούν στον κοινωνικό αποκλεισμό και αν έχουν οι ίδιοι οι συμμετέχοντες βιώσει ποτέ διακρίσεις λόγω της ηλικίας τους.

Ενότητα 10: Ρητορική μίσους

13/6 (09.00 -13.30), 14/6 (18.00 - 20.30), 17/6 (11.00 - 13.30)

Στόχος ήταν οι συμμετέχοντες να κατανοήσουν τις διάφορες μορφές ρητορικής μίσους στο διαδίκτυο και να αξιολογήσουν τον αντίκτυπό τους. Το θέμα αντιμετωπίστηκε με τη χρήση παραδειγμάτων από την καθημερινή ζωή και οι συμμετέχοντες αναλογίστηκαν περιπτώσεις ρητορικής μίσους που είχαν συναντήσει και τι είδους συναισθήματα μπορεί να είχαν προκαλέσει στους ανθρώπους που απευθύνονταν

Ενότητα 11: Κριτική σκέψη: το εργαλείο για την καταπολέμηση των ψευδών ειδήσεων

14/6 (18.00 - 20.30), 17/6 (11.00 - 13.30), 19/6 (09.00 - 11.30)

Στόχος αυτής της ενότητας ήταν οι συμμετέχοντες να αναπτύξουν την κριτική τους σκέψη για να εντοπίζουν τις ψευδείς ειδήσεις. Εφαρμόστηκε το “Visible Thinking”, ένα ευέλικτο εννοιολογικό πλαίσιο βασισμένο σε έρευνα του Πανεπιστημίου του Χάρβαρντ, το οποίο στοχεύει στην ενσωμάτωση της ανάπτυξης της σκέψης με τη μάθηση περιεχομένου σε όλα τα γνωστικά αντικείμενα. Οι συμμετέχοντες εκτέθηκαν σε έργα τέχνης (μια ταινία μικρού μήκους, έναν πίνακα ζωγραφικής και μια φωτογραφία) προκειμένου να αναπτύξουν περαιτέρω τις κριτικές τους δεξιότητες.

Ενότητα 12: Απάτες στο διαδίκτυο

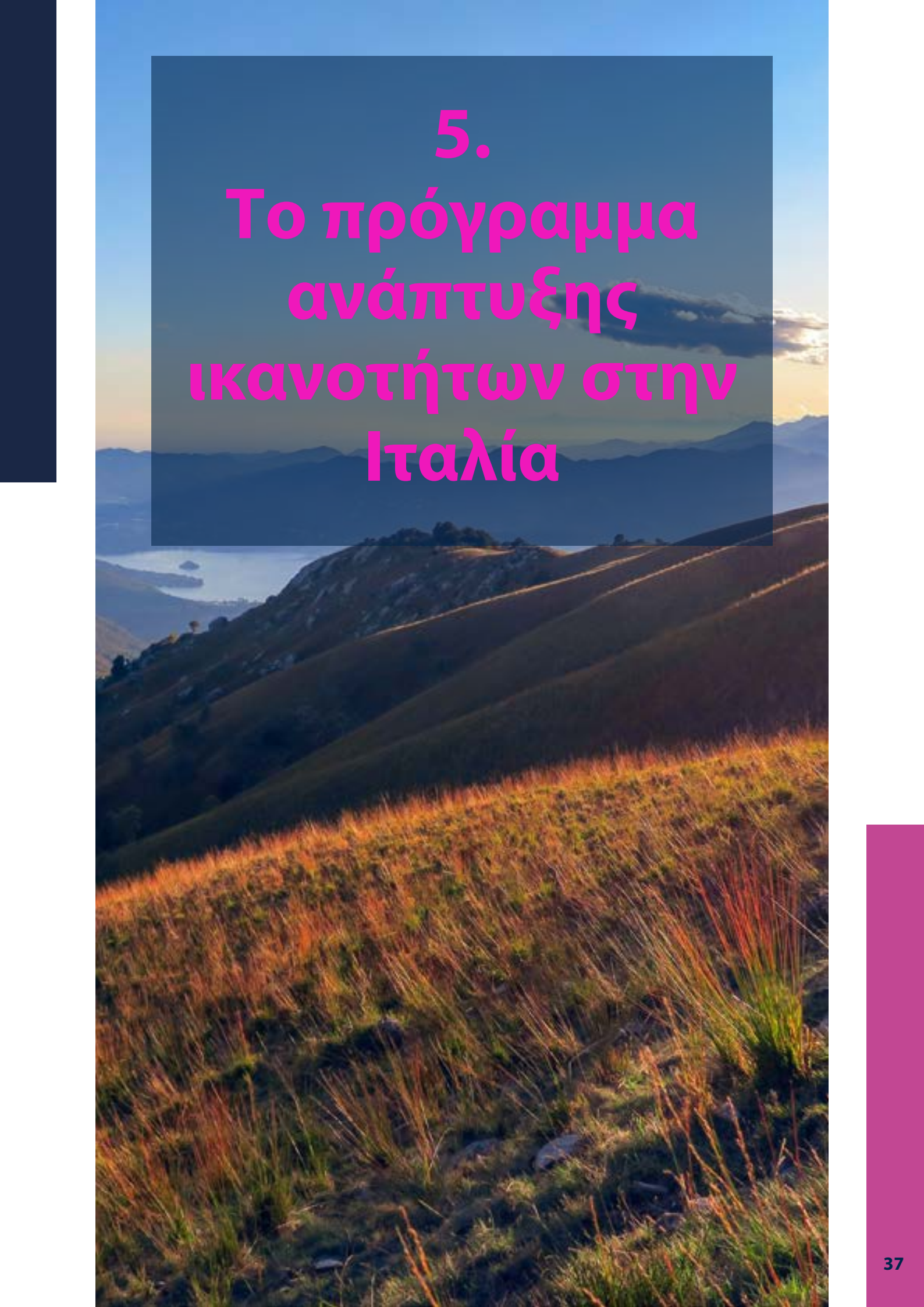
23/6 (18.00 - 20.30), 24/6 (11.00 - 13.30) 26/6 (09.00 - 11.30)

Η κατανόηση του τρόπου λειτουργίας των απατεώνων στο διαδίκτυο και ο εντοπισμός απάτης στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης αλλά και στα μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ήταν ο στόχος αυτής της ενότητας. Επιπλέον, μέσα από πραγματικά παραδείγματα παρουσιάστηκαν εργαλεία για την προστασία από τις απάτες και τι πρέπει να προσέχουμε.

Ενότητα 13: Αξιολόγηση έργου

27/6 (11.00 - 13.30)

Η τελευταία συνάντηση ήταν αφιερωμένη στη συζήτηση και την αξιολόγηση του προγράμματος ανάπτυξης ικανοτήτων από τους συμμετέχοντες και τους Νέους Πρεσβευτές. Επίσης, συζητήθηκαν οι μελλοντικές πιλοτικές δράσεις και τα επόμενα βήματα του έργου.

5. Το πρόγραμμα ανάπτυξης ικανοτήτων στην Ιταλία

5.1. το πρόγραμμα

Το πρόγραμμα ανάπτυξης ικανοτήτων στην Ιταλία αποτελούνταν από δέκα ενότητες, καθεμία από τις οποίες περιλάμβανε μια δια ζώσης (ή διαδικτυακή) εκπαιδευτική συνάντηση και διαδικτυακές εργασίες που ήταν αναρτημένες στην Ακαδημία του έργου. Οι εκπαιδευτικές συναντήσεις πραγματοποιήθηκαν σε μικτή μορφή: υπήρχαν ορισμένοι ενήλικες άνω των 55 ετών που παρακολουθούσαν δια ζώσης και ορισμένοι άλλοι ενήλικες που συμμετείχαν διαδικτυακά μέσω Zoom. Η 1η ενότητα έλαβε χώρα στις 15 Ιουνίου 2021, το πρόγραμμα συνεχίστηκε τον Ιούνιο και τον Ιούλιο, σταμάτησε τον Αύγουστο και διήρκεσε μέχρι τα μέσα Σεπτεμβρίου.

Η τελευταία 2ήμερη συνάντηση του προγράμματος εκπαίδευσης εκπαιδευτών στα τέλη Απριλίου ήταν αφιερωμένη στο πρόγραμμα ανάπτυξης ικανοτήτων. Οι στόχοι της τελευταίας συνεδρίας ήταν:

- Η παροχή μεθοδολογικών και ψηφιακών γνώσεων και δεξιοτήτων για την υλοποίηση διαδραστικών εκπαιδευτικών παρεμβάσεων σε ψηφιακό περιβάλλον για ομάδα-στόχο άνω των 55 ετών.
- Να καθοριστούν τα κύρια στοιχεία του προγράμματος: ενότητες, συναντήσεις, χρονοδιάγραμμα, αρμοδιότητες κ.λπ.

Η CCB διοργάνωσε επίσης μια επαναληπτική συνάντηση με τους Νέους Πρεσβευτές μετά το τέλος του προγράμματος εκπαίδευσης για την τελειοποίηση του προγράμματος ανάπτυξης ικανοτήτων και καθόρισε ένα λεπτομερές ημερολόγιο ημερομηνιών και ωρών.

Οι εκπαιδευτές χρησιμοποίησαν ως εκπαιδευτικές μεθοδολογίες στη διαδικασία: τον καταγιγισμό ιδεών, τη συνεργατική μάθηση, τη συμμετοχική μάθηση και τη μάθηση μέσα από την πράξη.

- Το προσωπικό που συμμετείχε στην υλοποίηση του προγράμματος ανάπτυξης ικανοτήτων ήταν:
- Ο Ron Salaj Συντονιστής των Ευρωπαίων εκπαιδευτών του DIGITOL και της ιταλικής ομάδας εκπαιδευτών ως Επιστημονικός Υπεύθυνος του προγράμματος,
- Ο Tommaso Riva Ανώτερος, εκπαιδευτής
- Ο Antonio Dell'Atti, συντονιστής του έργου DIGITOL ως εκπαιδευτής των πιο τεχνικών ενοτήτων σχετικά με τον συν-σχεδιασμό και τον προγραμματισμό πιλοτικών δράσεων.
- Η Rachele Meda, υπεύθυνη έργου DIGITOL για την τεχνική και οργανωτική υποστήριξη.
- 6 νέοι πρεσβευτές ως εκπαιδευτές

Κάθε ενότητα είχε δύο ή τρεις Νέους Πρεσβευτές ως συν-διαμορφωτές, οι οποίοι εργάστηκαν από κοινού για την προετοιμασία του περιεχομένου για τις συναντήσεις και για την προετοιμασία και την ανάρτηση των εργασιών στην Ακαδημία.

Ο εκπαιδευτής της CCB, Tommaso Riva, ήταν ο δάσκαλος των Νέων Πρεσβευτών, υποστηρίζοντάς τους στην προετοιμασία των ενοτήτων και στην παράδοσή τους.

Σε κάθε συνάντηση, τουλάχιστον ένα μέλος του προσωπικού του CCB ήταν εκεί για τεχνική υποστήριξη.

Κατά τη διάρκεια του προγράμματος, οι εκπαιδευτές και οι συμμετέχοντες έκαναν εκτεταμένη χρήση της Ψηφιακής Ακαδημίας DIGITOL:

- Οι συμμετέχοντες κλήθηκαν να εγγραφούν στην πλατφόρμα
- Αναρτήθηκαν εργασίες στην Ακαδημία για κάθε ενότητα.
- Η βιντεοσκόπηση κάθε συνεδρίας αναρτήθηκε στην Ακαδημία

Οι συμμετέχοντες μοιράστηκαν τις εντυπώσεις τους και αντάλλαξαν απόψεις στο φόρουμ.

Ενότητα	Τίτλος	Ημερομηνία	Ώρα	Υπεύθυνοι
1	Γνωριμία ομάδας και μέσα κοινωνικής δικτύωσ	15.06.2021	18:00 – 20:00 CET	Antonio Dell’Atti Tommaso Riva
2	Διαδικτυακή ασφάλεια και ιδιωτικότητα	30.06.2021	9:00 - 12:00 CET	Ron Salaj Tommaso Riva
3	Εισαγωγή στις πιλοτικές δράσεις	6.07.2021	16:00 - 18:00 CET	Antonio Dell’Atti
4	Ψευδείς ειδήσεις Θεωρία	19.07.21	9:30 - 12:00 CET	Ron Salaj Tommaso Riva
4	Ψευδείς ειδήσεις Πρακτική	23.07.2021	17:30 - 20:00 CET	Ron Salaj Tommaso Riva
5	Εργαλεία για διαδικτυακές επικοινωνίες	29.07.2021	18:00 - 20:00 CET	Tommaso Riva
6	Ανθρώπινα δικαιώματα και ρητορική μίσους Θεωρία	2.09.2021	9:30 - 12:00 CET	Ron Salaj Tommaso Riva
7	Ανθρώπινα δικαιώματα και ρητορική μίσους Πρακτική	8.09.2021	17:30 - 20:00 CET	Ron Salaj Tommaso Riva
8	Ορισμός των πιλοτικών δράσεων	9.09.2021	9:00 - 12:00 CET	Antonio Dell’Atti
9 e 10	Σχεδιασμός πιλοτικών δράσεων	13.09.2021 16.09.2021	16:00 - 20:00 CET	Antonio Dell’Atti

5.2

Οι συμμετέχοντες και οι εκπαιδευτές

Οι εκπαιδευτές

Η ομάδα CCB

Ο Ron Salaj – Εκπαιδευτής Είναι διεπιστημονικός ακτιβιστής που δραστηριοποιείται εκεί που διασταυρώνονται η ψηφιακή επικοινωνία, τα ανθρώπινα δικαιώματα, η τεχνολογία και η κριτική θεωρία. Σήμερα διδάσκει το διαδικτυακό μεταπτυχιακό πρόγραμμα “ICT for development and Social Good” του εκπαιδευτικού οργανισμού NGO 2.0. Από το 2010, ο Ron ηγείται της ψηφιακής ομάδας της UNICEF Innovations Lab Kosovo (ILK). Έχει διατελέσει σύμβουλος επικοινωνίας για το Συμβούλιο της Ευρώπης και επί του παρόντος εργάζεται ως σύμβουλος με την European Alternatives, όπου συμβουλεύει διάφορα εκπαιδευτικά προγράμματα και εκστρατείες που αφορούν θέματα όπως η ελευθερία της κυκλοφορίας, η ρητορική μίσους, ο διεθνής ακτιβισμός και ο αντιρατσισμός.

Ο Tommaso Riva – Εκπαιδευτής: Σπούδασε ψυχολογία στο Πανεπιστήμιο Bicocca του Μιλάνου, αποφοιτώντας με μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών στην Αναπτυξιακή Ψυχολογία και τις Εκπαιδευτικές Διαδικασίες το 2016. Μετά τη μεταπτυχιακή πρακτική άσκηση, εγγράφηκε στο μητρώο ψυχολόγων της Λομβαρδίας. Το 2018, παρακολούθησε μεταπτυχιακό στην ψυχολογία των νέων μέσω και στην πρόληψη και θεραπεία του εθισμού στο διαδίκτυο σε εφήβους. Εργάζεται ως εκπαιδευτής με προεφήβους, εφήβους, νεαρούς ενήλικες, γονείς και εκπαιδευτικούς σε διάφορα θέματα, όπως η ευαισθητοποίηση στη χρήση των νέων τεχνολογιών και οι διαδικτυακές σχέσεις.

Antonio Dell’Atti – Συντονιστής του έργου DIGITOL και εκπαιδευτής: Υπεύθυνος διαχειριστής έργου με πάνω από 10 χρόνια εμπειρίας στη διαχείριση και το συντονισμό ευρωπαϊκών και εθνικών έργων που επικεντρώνονται στις κοινωνικές πολιτικές και την κοινωνική καινοτομία. Συνεργάζεται με το CCB από τα τέλη του 2018, για το οποίο επέβλεψε τη δημιουργία και την ανάπτυξη του Τμήματος Ευρώπης. Είναι ο συντονιστής του έργου DIGITOL. Τον Ιανουάριο του 2020, συνίδρυσε το Project School, μια εταιρεία που ειδικεύεται στη δημιουργία και ανάπτυξη έργων κοινωνικού αντίκτυπου σε εθνικό και ευρωπαϊκό πλαίσιο.

Η Rachele Meda - Υπεύθυνη έργου: Αποφοίτησε από το τμήμα “Γλωσσική και πολιτισμική διαμεσολάβηση” και από το τμήμα “Επιστήμες για την ειρήνη”: Διεθνείς Σχέσεις και Ανάπτυξη”, από τον Δεκέμβριο του 2019 εργάζεται για το “Consortio Comunità Brianza” ως Project Officer για τη διαχείριση εθνικών και ευρωπαϊκών έργων κοινωνικής καινοτομίας.

Οι Νέοι Πρεσβευτές κατά των ψευδών ειδήσεων

Η Anna Cardinali: Είναι 21 ετών και σπουδάζει Ψυχολογία στο Πανεπιστήμιο Bicocca του Μιλάνου. Αυτή τη στιγμή εργάζεται εθελοντικά στον Ιταλικό Ερυθρό Σταυρό και στο «Road to 50%», μια οργάνωση που ασχολείται με την ισότητα των φύλων στην πολιτική. Θεωρεί

τον εαυτό της εξωστρεφή άνθρωπο, που της αρέσει να γνωρίζει νέους ανθρώπους γιατί αυτό τη βοηθά να δει τα πράγματα από διαφορετικές οπτικές.

H Chiara Pedrocchi: Σπούδασε σύγχρονη λογοτεχνία στη Σιένα, από όπου αποφοίτησε μετά από ένα έτος Erasmus στη Βιέννη. Αυτή τη στιγμή σπουδάζει Πολιτιστική Ανθρωπολογία και Εθνολογία στο Τορίνο. Εν τω μεταξύ, συνεργάζεται με διάφορες εφημερίδες: Lo Sbuffo, της οποίας είναι υποδιευθύντρια, και Scomodo.

H Clara Csilla Romano: Σπούδασε Κοινωνικές Επιστήμες για την Παγκοσμιοποίηση στο Πανεπιστήμιο του Μιλάνου και Διεθνείς Σχέσεις στο Πανεπιστήμιο της Μπολόνια. Στη συνέχεια είχε διάφορες εμπειρίες πρακτικής άσκησης στο εξωτερικό, στο Βέλγιο και στον Καναδά, σε θέματα που αφορούν την ένταξη των εθνικών μειονοτήτων και τη μη διάκριση. Σήμερα εργάζεται στον μη κερδοσκοπικό τομέα σε έργα που αφορούν την κοινωνική ένταξη και την περιβαλλοντική εκπαίδευση στην CAST ONG.

H Elena Colombo: Αυτή τη στιγμή σπουδάζει λογοτεχνία στο Πανεπιστήμιο του Μιλάνου. Είναι συντάκτρια της πολιτιστικής εφημερίδας Lo Sbuffo, όπου αρθρογραφεί στο τμήμα «Κοινωνία». Τον Μάιο του 2021, συνέβαλε στη διοργάνωση του Φεστιβάλ Ψηφιοποίησης, εργαζόμενη ως συντονίστρια και στο πλαίσιο της ομάδας των μέσων κοινωνικής δικτύωσης. Είναι μέλος του Συλλόγου Lo Sbuffo και της λέσχης Leo Lions- Loggia dei Mercanti.

H Giulia Mancigotti: Αποφοίτησε από το τμήμα Επικοινωνίας του Πανεπιστημίου του Μιλάνου. Στη συνέχεια, εργάστηκε για ένα έτος στο Ευρωπαϊκό Τμήμα στο Γραφείο Πολιτικών Νεολαίας του Δήμου Cinisello Balsamo. Στη συνέχεια, έκανε πρακτική άσκηση στην επιχειρηματικότητα των νέων, χάρη στην οποία ίδρυσε μια ένωση κοινωνικής προώθησης, την "POI - Point of Interest". Σήμερα εργάζεται στη μη κερδοσκοπική οργάνωση Spazio Giovani Onlus ως κοινωνική λειτουργός.

H Suveera Ahmad: Έχει πακιστανική καταγωγή και ως εκ τούτου μιλάει ουρντού και παντζάμπι. Παρακολουθεί το δεύτερο έτος του προπτυχιακού προγράμματος σπουδών στα Οικονομικά στο Πανεπιστήμιο του Μιλάνου-Bicocca. Εδώ και περίπου ένα χρόνο εργάζεται στο Γραφείο Διαδικτύου του Δήμου της Monza, όπου είναι υπεύθυνη για τα κανάλια κοινωνικής δικτύωσης του ιδρύματος.

H Yasmine Ahmad Sedano: Έχει περουβιανή και πακιστανική καταγωγή. Μιλάει άπταιστα αγγλικά, ισπανικά και γαλλικά. Αυτή τη στιγμή παρακολουθεί το δεύτερο έτος του προπτυχιακού προγράμματος σπουδών Διεθνής Πολιτική, Δίκαιο και Οικονομία. Είναι εθελόντρια για το πρόγραμμα QuBi στο San Siro (Μιλάνο) και είναι συντάκτρια της διαδικτυακής εφημερίδας Lo Sbuffo.

Οι Συμμετέχοντες

Όνομα	Επίθετο	Φύλο	Ηλικία
Patrizia	Benetton	F	56
Paola Angela	Braida	F	57
Claudio	Brambilla	M	60
Claudia	Brigo	F	69
Alessandra	Busin	F	61
Gianpietro	Cantù	M	73
Stefania	Cavallo	F	60
Lina	Cazzaniga	F	64
Antonio	Cernuschi	M	72
Franca Tiziana	Gatti	F	61
Vincenza	La Ganga	F	70
Luca	Lai	M	57
Laura	Maggi	F	63
Ermanna	Manzoni	F	69
Rosario	Mignemi	M	70
Tiziana	Montrasio	F	64
Isabella	Morelli	F	55
Giovanna	Muro	F	55
Lino	Oldrati	M	69
Umberto Luigi	Prealoni	M	62
Stefania	Puccini	F	63
Giuseppe	Punturiere	M	N/A
Jovelyn	Quiamas	F	55
Elio	Ramponi	M	62
Carla	Teatini	F	68
Isacco Luca	Vavassori	M	56
Alberto	Vignali	M	56
Claudio	Zana	M	69

5.3. Οι Ενότητες

Ενότητα 1: Γνωριμία ομάδας και μέσα κοινωνικής δικτύωσης

15 Ιουνίου 2021 | 18:00 - 20:00

Στην Ενότητα 1, οι συμμετέχοντες συμμετείχαν σε δραστηριότητες για την καλύτερη γνωριμία μεταξύ τους, π.χ. το παιχνίδι "Icebreaker" (σπάσιμο πάγου) "Προσδοκίες και συνεισφορές". Οι Νέοι Πρεσβευτές ετοίμασαν ένα κουίζ σχετικά με αγγλικούς όρους που μπορεί κανείς να βρει συχνά στο διαδίκτυο χρησιμοποιώντας την εφαρμογή Mentimeter. Αυτή η ενότητα είχε ως επίκεντρο τα κοινωνικά δίκτυα (FB, Instagram, Whatsapp) και τις λειτουργίες τους.

Επιπλέον, οι συμμετέχοντες έλαβαν σαφείς οδηγίες σχετικά με τον τρόπο εγγραφής και χρήσης της πλατφόρμας ηλεκτρονικής μάθησης, της Ψηφιακής Ακαδημίας DIGITOL, στην οποία οι Νέοι Πρεσβευτές μοιράστηκαν υλικό και ασκήσεις.

Ενότητα 2: Ασφάλεια στο διαδίκτυο και προστασία της ιδιωτικής ζωής

30 Ιουνίου 2021 | 9:00 - 12:00

Η ενότητα 2 επικεντρώθηκε στην ασφάλεια και την ιδιωτικότητα στο διαδίκτυο. Οι Νέοι Πρεσβευτές παρουσίασαν στους συμμετέχοντες τις πολιτικές απορρήτου των κυριότερων κοινωνικών δικτύων (FB και WhatsApp) και τον τρόπο κριτικής αξιολόγησης των όρων χρήσης των κοινωνικών μέσων. Στη συνέχεια, οι συμμετέχοντες συμμετείχαν στη δραστηριότητα "Ξέρετε πώς να δημιουργήσετε έναν ισχυρό κωδικό πρόσβασης;".

Επιπλέον, οι Νέοι Πρεσβευτές παρουσίασαν εργαλεία που επιτρέπουν στο χρήστη να ελέγξει αν το email ή το τηλέφωνό του βρίσκεται σε παραβίαση δεδομένων (<https://haveibeenpwned.com/>) ή να μάθει ποιος τον παρακολουθεί όταν διαβάζει τις αγαπημένες του ειδήσεις στο διαδίκτυο: <https://trackography.org/>.

Ενότητα 3: Εισαγωγή στις πιλοτικές δράσεις

6 Ιουλίου 2021 | 16:00 - 18:00

Στην Ενότητα 3, οι συμμετέχοντες άρχισαν να μιλούν για τις πιλοτικές δράσεις και να καθορίζουν τις κύριες πτυχές τους: την ομάδα-στόχο, την περιοχή, τους στόχους, τα αναμενόμενα αποτελέσματα, τους ρόλους των συμμετεχόντων, το χρονοδιάγραμμα. Οι συμμετέχοντες έκαναν κάποιο καταιγισμό ιδεών σε ομάδες για να αρχίσουν να ανταλλάσσουν ιδέες για δράσεις που θα αναπτύξουν στην τοπική τους περιοχή. Δόθηκαν παραδείγματα από την πρόταση του έργου, από άλλα έργα/δημόσιες πρωτοβουλίες αλλά και από τους Νέους Πρεσβευτές.

Ενότητα 4: Ψευδείς ειδήσεις I Θεωρία

19 Ιουλίου 2021 | 9:30 - 12:00

Αυτή η ενότητα επικεντρώθηκε στον ορισμό και την προέλευση των ψευδών ειδήσεων (π.χ. Κίτρινος Τύπος, Ο πόλεμος των κόσμων του Orson Wells). Οι συμμετέχοντες έμαθαν να διακρίνουν μεταξύ των διαφόρων τύπων ψευδών ειδήσεων (Clickbaits, Σάτιρα/ Παρωδία, Προπαγάνδα). Οι Νέοι Πρεσβευτές παρουσίασαν επίσης πώς διαδίδονται οι ψευδείς ειδήσεις (π.χ. Cybercascade, Echo Chambers, Digital Divide) και ποιοι είναι οι ψυχολογικοί και κοινωνικοί μηχανισμοί που ευνοούν αυτές τις διαδικασίες (π.χ. Το άγχος της πληροφόρησης).

Ενότητα 4: Ψευδείς ειδήσεις I Πρακτική

23 Ιουλίου 2021 | 17:30 - 20:00

Οι Νέοι Πρεσβευτές απεικόνισαν στρατηγικές, συμβουλές και εργαλεία (π.χ. ιστότοποι ελέγχου των πραγματικών γεγονότων) σχετικά με τον τρόπο εντοπισμού ψευδών ειδήσεων. Οι συμμετέχοντες προκάλεσαν τον εαυτό τους μέσω ενός κουίζ Mentimeter, όπου έπρεπε να καταλάβουν αν οι ειδήσεις που παρουσιάστηκαν ήταν αληθινές ή ψευδείς.

Επιπλέον, παρουσιάστηκαν εν συντομία οι συνέπειες των ψευδών ειδήσεων (π.χ., η κουλτούρα της ακύρωσης επιτίθεται στη Χιονάτη της Disney) στην κοινωνία μας.

Ενότητα 5: Εργαλεία επικοινωνίας

29 Ιουλίου 2021 | 18:00 - 20:00

Στην Ενότητα 5, οι συμμετέχοντες εργάστηκαν σε ομάδες χρησιμοποιώντας το CANVA για να μάθουν πώς να δημιουργούν νέα γραφικά για φυλλάδια, κάρτες, προσκλήσεις. Επιπλέον, οι Νέοι Πρεσβευτές παρουσίασαν εφαρμογές, όπως το Google Drive, το Jam board, τις ομάδες του Facebook, τα Google News και τα Podcasts και τον τρόπο λειτουργίας τους. Αυτή η ενότητα σχεδιάστηκε ως προπαρασκευαστική ενότητα για την επόμενη φάση, καθώς οι συμμετέχοντες θα μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν αυτά τα εργαλεία για την ανάπτυξη των πιλοτικών δράσεων.

Ενότητα 6: Ανθρώπινα δικαιώματα

2 Σεπτεμβρίου 2021 | 9:30 - 12:00

Η ενότητα 6 ασχολήθηκε με το θέμα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, τον ορισμό και μια σύντομη ιστορική αναδρομή. Οι συμμετέχοντες απάντησαν στην ερώτηση "Τι είναι τα ανθρώπινα δικαιώματα;" δημιουργώντας ένα σύννεφο λέξεων στο Mentimeter. Στο τελευταίο μέρος της ενότητας, οι συμμετέχοντες συμμετείχαν σε μια συζήτηση γύρω από το "Σενάριο της ωρολογιακής βόμβας".

Ενότητα 7: Ρητορική μίσους

8 Σεπτεμβρίου 2021 | 17:30 - 20:00

Η ενότητα 7 ασχολήθηκε με το ζήτημα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε σχέση με το διαδίκτυο, ορίζοντας τη ρητορική μίσους, τον διαδικτυακό εκφοβισμό και άλλα φαινόμενα μίσους. Στους συμμετέχοντες παρουσιάστηκαν ορισμένες χρήσιμες συμβουλές για το πώς να συμπεριφέρονται όταν αντιμετωπίζουν ένα επεισόδιο ρητορικής μίσους από την Ομάδα Εργασίας για τη ρητορική μίσους της Διεθνούς Αμνηστίας Ιταλίας. Οι συμμετέχοντες εργάστηκαν σε μικρές ομάδες και μοιράστηκαν προσωπικές εμπειρίες από τη ρητορική μίσους, ειδικότερα, ανέλυσαν γιατί κάποιος ή οι ίδιοι έχουν γίνει στόχος ρητορικής μίσους και αναρωτήθηκαν αν θα αντιδρούσαν διαφορετικά σήμερα. Δημιούργησαν σε πίνακα Jam ένα ΔΕΚΑΛΟΓΟ ΓΙΑ ΝΑ ΕΙΜΑΣΤΕ ΚΑΛΟΙ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ, με άλλα λόγια, βρήκαν 10 κανόνες σχετικά με τις σωστές συμπεριφορές που πρέπει να τηρούνται στο διαδίκτυο, δεσμευόμενοι από την ομάδα να τους σεβαστούν και να γίνουν εκπρόσωποί τους.

Ενότητα 8: Ορισμός των πιλοτικών δράσεων

Ενότητα 9 - 10: Σχεδιασμός πιλοτικών δράσεων

9 Σεπτεμβρίου 2021 | 9:00 - 12:00

13 και 16 Σεπτεμβρίου 2021 | 16:00 - 20:00

Στόχος αυτών των 3 ενότητων ήταν ο προσδιορισμός και ο σχεδιασμός των 3 πιλοτικών δράσεων στην επαρχία της Μόντσα. Αφετηρία αποτέλεσαν οι ιδέες που μοιράστηκαν στην Ενότητα 3 και οι γνώσεις που αποκτήθηκαν κατά τη διάρκεια του Προγράμματος. Οι συμμετέχοντες χωρίστηκαν σε 3 ομάδες που ήταν υπεύθυνες για τις επιλεγμένες δράσεις. Κάθε ομάδα έπρεπε να καθορίσει: τίτλο, στόχους, αντίκτυπο, στόχο, τόπο και ημερομηνία, στοιχεία κόστους κ.λπ.

Οι ρόλοι κάθε ατόμου στην ομάδα καθορίστηκαν λαμβάνοντας υπόψη τα ενδιαφέροντα και τις δεξιότητές του/της, προκειμένου να αυξηθεί η αποτελεσματικότητα και ο αντίκτυπος των δράσεων.

6. Αξιολόγηση προγράμματος ανάπτυξης δεξιοτήτων

6.1

Εισαγωγή

Το πρόγραμμα ανάπτυξης ικανοτήτων DIGITOL αφορούσε στην ανάπτυξη των γνώσεων, των δεξιοτήτων και των στάσεων των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας. Στόχος του ήταν να τους ενδυναμώσει βελτιώνοντας τις γνώσεις και τις ψηφιακές τους δεξιότητες σχετικά με τις ψευδείς ειδήσεις και την παραπληροφόρηση και να τους ενθαρρύνει να συμμετέχουν περισσότερο στα κοινά. Επιπλέον, αποσκοπούσε στην ενίσχυση της αλληλεγγύης μεταξύ των γενεών.

Η αξιολόγηση του Προγράμματος Ανάπτυξης Ικανοτήτων αποσκοπεί στην επικύρωση των αποτελεσμάτων των δράσεων που πραγματοποιήθηκαν καθ' όλη τη διάρκεια της υλοποίησης και στην αξιολόγηση του έργου που αναλήφθηκε.

Η αξιολόγηση που παρουσιάζεται εδώ βασίζεται στα δεδομένα που αποκτήθηκαν από τρία διαφορετικά ερωτηματολόγια τα οποία απευθύνονταν αντίστοιχα στα τρία εμπλεκόμενα μέρη μετά την ολοκλήρωση των Προγραμμάτων Ανάπτυξης Ικανοτήτων σε κάθε χώρα, δηλαδή, στους συμμετέχοντες μεγαλύτερης ηλικίας, στους Νέους Πρεσβευτές και στους εταίρους του έργου.

Τα ερωτηματολόγια αναπτύχθηκαν για την αξιολόγηση της ικανοποίησης των συμμετεχόντων και την ανάλυση των αποτελεσμάτων, προκειμένου να διαπιστωθεί κατά πόσον το περιεχόμενο και η υλοποίηση της κατάρτισης ανταποκρίθηκαν στους στόχους του έργου. Ήταν διαθέσιμα στο διαδίκτυο μέσω των φορμών της Google

6.2

Η αξιολόγηση του προγράμματος ανάπτυξης ικανοτήτων από τους συμμετέχοντες

Αξιολόγηση

του

προγράμματος

CBP στην

Ιταλία

Συνολικά 28 άτομα μεγαλύτερης ηλικίας από την Ιταλία συμπλήρωσαν τα έντυπα αξιολόγησης και 7 Νέοι Πρεσβευτές.

Η γενική εντύπωση από το Πρόγραμμα Ανάπτυξης Ικανοτήτων και το περιεχόμενό του ήταν πολύ ικανοποιητική, καθώς το 96% των συμμετεχόντων δήλωσαν ότι ήταν πολύ ευχαριστημένοι από το πρόγραμμα.

Στην ερώτηση “Σας βοήθησε να νιώσετε μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση σχετικά με τις ψευδείς ειδήσεις;”, σε κλίμακα από 1-5, 24 άτομα μεγαλύτερης ηλικίας βαθμολόγησαν το αποτέλεσμα με 4 ή 5, ενώ μόνο 4 βαθμολόγησαν με 3.

Ήταν πολύ ικανοποιημένοι με τους Νέους Πρεσβευτές ως εκπαιδευτές τους από όλες τις απόψεις (ικανότητα μετάδοσης γνώσεων, σαφήνεια, διαχείριση του χρόνου και επίπεδο γνώσεων), τους βρήκαν “πολύ καλούς” και “ιδανικούς”, ενώ και πάλι μόνο ένας συμμετέχων τους αξιολόγησε ως “μέτριους”.

Επίσης, η διάρκεια των εργαστηρίων για τους περισσότερους ήταν κατάλληλη, καθώς 26 συμμετέχοντες τη βαθμολόγησαν με 4 ή 5, ενώ 2 τη θεώρησαν υπερβολικά μεγάλη.

Στην ερώτηση τι τους άρεσε περισσότερο, η διαγενεακή πτυχή βρίσκεται στην κορυφή των προτιμήσεών τους. Όπως δήλωσε ένας συμμετέχων:

“Όλα τα θέματα ήταν πολύ ενδιαφέροντα και η διαγενεακή συμμετοχή τα έκανε ιδιαίτερα ευχάριστα. Τέλος, η ομαδική εργασία ήταν απαραίτητη για τις συναντήσεις”.

αλλά και:

“...η πτυχή της σύγκρισης μεταξύ των γενεών, επίσης η σύγκριση με άτομα παρόμοιας ηλικίας με τη δική μου με διαφορετική προσωπική πορεία και καθημερινότητα”.

Επιπλέον, τους άρεσε “να ανακαλύπτουν πράγματα απολύτως άγνωστα”, να αποκτούν νέες γνώσεις σχετικά με το πώς να

αναγνωρίζουν τις ψευδείς ειδήσεις και να γνωρίζουν τους κινδύνους του διαδικτύου, ώστε να ξέρουν πώς να υπερασπίζονται τον εαυτό τους από τις συνέπειες, η εργασία και η ανταλλαγή απόψεων σε ομάδες, η αλληλεπίδραση και η ανταλλαγή ενδιαφερουσών ιδεών, η ποικιλία των θεμάτων που εξετάστηκαν (τα ανθρώπινα δικαιώματα ήταν ένα από τα αγαπημένα τους) και, τέλος, η δομή των συναντήσεων.

Από την πλευρά σκοπιά των Νέων Πρεσβευτών, το πρόγραμμα ήταν ενδιαφέρον και ελκυστικό, καθώς όλοι το βαθμολόγησαν με 4 ή 5, σε κλίμακα από 1-5.

Στην ερώτηση “Ήταν επαρκής η προετοιμασία σας στο πρόγραμμα εκπαίδευσης εκπαιδευτών σε σχέση με αυτό που σας ζητήθηκε να κάνετε κατά τη διάρκεια του προγράμματος;” και πάλι σε κλίμακα από 1-5, μόνο 1 εθελοντής βαθμολόγησε με 2, αλλά οι υπόλοιποι ήταν αρκετά ικανοποιημένοι, καθώς οι απαντήσεις τους ήταν κυρίως 4 και 5. Μετά τη βαθμολόγηση της προετοιμασίας τους ως εκπαιδευτές, ρωτήθηκαν “Υπάρχει κάτι που θα προσθέτατε στην εκπαίδευσή σας που θα σας βοηθούσε ως εκπαιδευτή;”, απάντησαν ότι θα ήθελαν περισσότερες τεχνικές δεξιότητες σχετικά με τη χρήση ψηφιακών εργαλείων και ότι αν και υπήρχε κάποια εκπαίδευση στο θέμα αυτό, ήταν κυρίως μονόπλευρη και ως εκ τούτου περιορισμένη. Ένας νεαρός πρεσβευτής πρότεινε::

“Θα ήταν προτιμότερο να δίνονταν πρακτικές εργασίες στους νέους πρεσβευτές (όπως έγινε κάποτε, με το canva), ώστε να μπορέσουν να εφαρμόσουν τις δεξιότητές τους και να μάθουν μέσα από την πράξη”.

Επιπλέον, πίστευαν ακράδαντα (100%) ότι καλύπτονται όλες οι πτυχές των ψευδών ειδήσεων.

Ένα σημαντικό πλεονέκτημα του έργου ήταν η διαγενεακή διάσταση των εργαστηρίων. Όπως δήλωσαν δύο νέοι πρεσβευτές από την Ιταλία:

“(Μου άρεσε περισσότερο) η ενεργή αλληλεπίδραση με ενήλικες, οι οποίοι μερικές φορές γνωρίζουν περισσότερα για ορισμένα θέματα από ό,τι εγώ, αλλά εξακολουθούν να είναι πρόθυμοι να ακούσουν και να μοιραστούν τη γνώμη τους. Μου άρεσε επίσης να συμμετέχω ενεργά και να προετοιμάζω ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα με βάση τις δεξιότητές μου”.

Και

“Μου άρεσε περισσότερο να μπορώ να διδάσκω ανθρώπους στους οποίους δεν θα πίστευα ότι θα μπορούσα να κάνω μάθημα”

Άλλα οφέλη από τη συμμετοχή τους ήταν η δυνατότητα εμπάθυνας στα θέματα που τους ενδιαφέρουν, η δυνατότητα διαλόγου μεταξύ συνομηλίκων, το γεγονός ότι οι ιδέες και οι απόψεις όλων είχαν αξία, το ενδιαφέρον όλων για συμμετοχή, η ετερογένεια των συμμετεχόντων, η αξία των νέων, η δυνατότητα να έρθουν σε αντιπαράθεση με άλλους ανθρώπους και να εμπλακούν κάνοντας κάτι νέο και χρήσιμο.

Οι προκλήσεις που αναφέρθηκαν αφορούσαν κυρίως τεχνικά προβλήματα και δυσκολίες αλληλεπίδρασης με τους συμμετέχοντες όταν οι συνεδρίες διεξάγονταν διαδικτυακά. Μερικές φορές αισθάνθηκαν ότι δεν ήταν καλά εξοπλισμένοι για να απαντήσουν σε όλες τις ερωτήσεις που έθεταν οι μεγαλύτεροι μαθητές. Το γεγονός ότι τα μαθήματα διεξάγονταν κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού ήταν επίσης ένα ζήτημα και για ορισμένους ήταν δύσκολο να συνδυάσουν τις εκπαιδευτικές συναντήσεις με το προσωπικό τους πρόγραμμα.

Κάποιοι χρειάζονταν περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον όγκο εργασίας/δέσμευσης που θα απαιτούσε το έργο. Τέλος, η προετοιμασία των ενοτήτων και η τήρηση των χρονοδιαγραμμάτων ήταν πρόκληση για ορισμένους.

Αξιολόγηση τ ο υ προγράμματος στη Βουλγαρία

13 άτομα μεγαλύτερης ηλικίας και 7 νέοι πρεσβευτές από τη Βουλγαρία συμπλήρωσαν τα έντυπα αξιολόγησης του έργου. Όσον αφορά τη γενική εντύπωση από το Πρόγραμμα Ανάπτυξης Ικανοτήτων και το περιεχόμενό του, καθώς και τη χρησιμότητα του σεμιναρίου, τα άτομα μεγαλύτερης ηλικίας βαθμολόγησαν με 5 σε μια κλίμακα από 1-5 και μόνο ένας συμμετέχων το βαθμολόγησε με 4. Στην ερώτηση αν τους βοήθησε να νιώσουν μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση σχετικά με τις ψευδείς ειδήσεις, 11 συμμετέχοντες απάντησαν με 5, 2 με 4 και μόνο ένας με 3.

Ήταν 100% ικανοποιημένοι από την κάλυψη των θεμάτων κατά τη διάρκεια των εργαστηρίων, καθώς δεν έμεινε κανένα απολύτως θέμα ακάλυπτο.

Όσον αφορά στις δεξιότητες των Νέων Πρεσβευτών στη Βουλγαρία ως εκπαιδευτών, οι συμμετέχοντες έμειναν πολύ ικανοποιημένοι από την απόδοσή τους σε όλες τις πτυχές, δηλαδή από την ικανότητα μετάδοσης γνώσεων, τη σαφήνεια, τη διαχείριση του χρόνου και το επίπεδο γνώσεων.

Βάσει των απαντήσεων στην ερώτηση “τι τους άρεσε περισσότερο”, ένα από τα ισχυρότερα σημεία των εκπαιδεύσεων στη Βουλγαρία ήταν το γεγονός ότι ήταν φιλικές προς την ηλικία, με σαφείς εξηγήσεις κατάλληλες για ηλικιωμένους και πολλά παραδείγματα. Όπως δήλωσαν οι συμμετέχοντες:

“(Αυτό που μου άρεσε περισσότερο ήταν) το γεγονός ότι μου το εξήγησαν σε μια γλώσσα που μπορούσα να καταλάβω και ήταν πολύ φιλική”.

Και

“Ότι οι πληροφορίες παρουσιάστηκαν με πολύ καλό τρόπο, τα πάντα εξηγήθηκαν και ήταν εύκολο να καταλάβει κανείς περί τίνος ακριβώς επρόκειτο. Οι νέοι ήταν πολύ καλά προετοιμασμένοι και έτοιμοι να απαντήσουν σε κάθε ερώτηση που τους τέθηκε”.

Μια άλλη θετική πτυχή ήταν η ανταλλαγή απόψεων μεταξύ των γενεών:

“Οι νεαροί πρεσβευτές ήταν ικανοί και είχαν θετική διάθεση. Η ατμόσφαιρα, αν και εξ αποστάσεως, ήταν οικεία και όταν είδαμε ο ένας τον άλλον αυτοπροσώπως στο σεμινάριο στη Βάρνα, γίναμε φίλοι”.

Τους άρεσαν επίσης τα θέματα που αφορούσαν τον ψηφιακό γραμματισμό, τη ρητορική μίσους και τις ψευδείς ειδήσεις, η ποικιλία των μεθοδολογιών που χρησιμοποιήθηκαν και οι πρακτικές

δραστηριότητες και τα παραδείγματα. Αλλά πάνω απ' όλα, εκτίμησαν το ευχάριστο περιβάλλον κατά τη διάρκεια των εργαστηρίων που έκανε την επικοινωνία εύκολη και αποτελεσματική.

Τι δεν τους άρεσε στη διαδικασία με τα δικά τους λόγια:

“Οι διαδικτυακές συναντήσεις δεν μας επέτρεψαν να γνωριστούμε από κοντά, ήταν όλα εξ αποστάσεως. Προσωπικά μου έλειψε η άμεση επικοινωνία”.

Επίσης,

“Η εκπαίδευση έγινε το καλοκαίρι, όχι την πιο κατάλληλη περίοδο”.

Η μία και μοναδική δυσκολία που αναφέρθηκε, ήταν τεχνικής φύσεως στην αρχή και λύθηκε με την αγορά ενός νέου φορητού υπολογιστή. Σε γενικές γραμμές, οι συμμετέχοντες από τη Βουλγαρία ήταν πολύ ενθουσιώδεις, δήλωσαν ότι η ιδέα των νέων να μεταδίδουν τις γνώσεις τους στα άτομα μεγαλύτερης ηλικίας είναι πολύ καλή, ότι έδειξαν εύκολα πώς οι νέες τεχνολογίες είναι χρήσιμες και ασφαλείς όταν κάποιος ξέρει τι να κάνει. Κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι τέτοια έργα που αυξάνουν την αυτοεκτίμησή τους και τους δίνουν την ευκαιρία να αισθάνονται χρήσιμοι στην κοινωνία και να προσβλέπουν σε περισσότερα.

“Ήταν διασκεδαστικό για μένα και χαίρομαι που ήμουν μέρος του προγράμματος στη δύσκολη περίοδο που διανύουμε λόγω της πολύ σοβαρής αναταραχής στη χώρα και στον κόσμο”.

Όσον αφορά τη συμμετοχή των Νέων Πρεσβευτών στη Βουλγαρία, όλοι εκτός από έναν (ο οποίος τη βαθμολόγησε με 3) είχαν πολύ καλή γενική εντύπωση για το Πρόγραμμα Ανάπτυξης Ικανοτήτων και το περιεχόμενό του και το βρήκαν πολύ ενδιαφέρον. Όσον αφορά πάλι την προετοιμασία τους κατά τη διάρκεια του προγράμματος κατάρτισης εκπαιδευτών, όλοι εκτός από έναν θεώρησαν ότι ήταν πολύ καλά προετοιμασμένοι.

Οι προτεινόμενες βελτιώσεις αφορούσαν στη διαχείριση του χρόνου, τη χρήση περισσότερων παραδειγμάτων και σύγχρονων μεθόδων επικοινωνίας, οργάνωσης και κατάρτισης (για παράδειγμα, οργάνωση συναντήσεων με τη χρήση του ημερολογίου Google και αποστολή ηλεκτρονικών μηνυμάτων ή παρουσίαση παρουσιάσεων με τη χρήση τεχνολογίας Cloud αντί για Power Point).

Καταλήγοντας, δήλωσαν ότι η εκπαίδευση ήταν εξαιρετικά καλά δομημένη και ότι:

“Η μόνη μου ευχή θα ήταν να μπορούσε να επαναληφθεί ξανά ένα τέτοιο έργο”.

Αξιολόγηση του προγράμματος στη Γερμανία

Και τα 9 άτομα μεγαλύτερης ηλικίας από τη Γερμανία που συμπλήρωσαν το έντυπο αξιολόγησης, σε κλίμακα από 1-5 βαθμολόγησαν το πρόγραμμα και το περιεχόμενό του με 4 ή 5 και όλοι, εκτός από έναν, θεώρησαν το σεμινάριο εξαιρετικά χρήσιμο. Στην ερώτηση “Σας βοήθησε να νιώσετε μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση σχετικά με τις ψευδείς ειδήσεις;” 8 απάντησαν θετικά και μόνο ένας δεν αισθανόταν πολύ σίγουρος.

Όσον αφορά στην κάλυψη των θεμάτων κατά τη διάρκεια των εργαστηρίων, μόνο 2 βαθμολόγησαν με 3 και στην ερώτηση “Υπάρχουν θέματα που δεν εξετάστηκαν;”, πέντε (5) συμμετέχοντες θεώρησαν ότι θα μπορούσαν να καλυφθούν περισσότερα θέματα, όπως ο τρόπος διερεύνησης της αξιοπιστίας των πηγών και η ψηφιακή καθημερινότητα στο smartphone και τον υπολογιστή. Επίσης, ένας από τους συμμετέχοντες σημείωσε:

“Σίγουρα υπάρχουν ακόμη θέματα που δεν έχουν εξεταστεί, επειδή η ανάπτυξη του διαδικτύου με όλες τις γοητείες του πάντα εξελίσσεται. Υπάρχουν πάντα νέα ευρήματα που θα μπορούσαν ακόμη να εξεταστούν”.

Τα άτομα μεγαλύτερης ηλικίας κλήθηκαν να αξιολογήσουν τις δεξιότητες των Νέων Πρεσβευτών. Όσον αφορά στην ικανότητά τους να μεταδίδουν γνώσεις, το επίπεδο γνώσεων και τη σαφήνειά τους, οι έμειναν πολύ ικανοποιημένοι, καθώς τους αξιολόγησαν ως

“Ιδανικούς” και μόνο δύο τους βρήκαν “πολύ καλούς”. Η διαχείριση του χρόνου φάνηκε να αποτελεί ένα μικρό πρόβλημα, καθώς δύο συμμετέχοντες βρήκαν τους εκπαιδευτές “μέτριους”.

Όσον αφορά στη διάρκεια των εργαστηρίων, όλοι οι συμμετέχοντες εκτός από έναν τη βρήκαν ικανοποιητική και μόνο ένας θεώρησε ότι δεν ήταν κατάλληλη.

Όταν οι Γερμανοί συμμετέχοντες ρωτήθηκαν τι τους άρεσε περισσότερο από τη διαδικασία, οι απαντήσεις ήταν πολύ ικανοποιητικές. Τους άρεσε να αποκτούν νέες γνώσεις, νέες ιδέες και νέες απόψεις για τα θέματα και να εργάζονται με νέα εργαλεία, όπως ο πίνακας Miro. Ιδιαίτερα φάνηκε να απολαμβάνουν τους εμπειρογνώμονες και τους διάφορους ομιλητές που προσφέρθηκαν στο πρόγραμμα, καθώς και τις παρουσιάσεις των θεμάτων με πολλά παραδείγματα. Τους άρεσαν επίσης οι συναντήσεις, η συχνότητά τους και το γεγονός ότι προσέφεραν πολλές ευκαιρίες για συζήτηση και ζωντανή ανταλλαγή σκέψεων και ιδεών. Επίσης, εκτιμήθηκε η ευελιξία τους να στραφούν σε διαδικτυακές συνεδριάσεις, όταν δεν ήταν δυνατή η πραγματοποίηση δια ζώσης συναντήσεων λόγω των περιορισμών του κορονοϊού. Έμειναν ιδιαίτερα ικανοποιημένοι από τους Νέους Πρεσβευτές ως εκπαιδευτές, καθώς ήταν ως επί το

πλείστον καλά προετοιμασμένοι και με πολλή υπομονή και παρείχαν πολλές ευκαιρίες για διάλογο και συζήτηση.

Δεν είπαν πολλά για το τι δεν τους άρεσε- ένας συμμετέχων πρότεινε ότι η διάρκεια του εργαστηρίου ήταν πολύ μικρή και ότι 2 ώρες θα ήταν καλύτερα, ενώ ένας άλλος ανέφερε:

“Αυτό που μου έλειψε είναι μια επισκόπηση των μέσων που χρησιμοποιούνται γενικά για τη διαμόρφωση γνώμης, π.χ. η συνεχής επανάληψη, η δύναμη των εικόνων, η σύνδεση μεταξύ εικόνων και συναισθημάτων, η καθοδήγηση των συναισθημάτων από τα μέσα ενημέρωσης. Ωστόσο, δεν ξέρω αν αυτό θα ήταν πολύ εκτεταμένο για το θέμα της παρούσας εκπαίδευσης”.

Μια άλλη πρόταση που αναφέρθηκε ήταν ότι θα ήταν προτιμότερο οι διαφάνειες της παρουσίασης να είχαν εκτυπωθεί σε χαρτί, ενώ οι δυσκολίες που αναφέρθηκαν ήταν τα τεχνικά προβλήματα στην αρχή με το WebEx, καθώς υπήρχαν μεγάλες διαφορές μεταξύ των επιμέρους συμμετεχόντων και ορισμένοι είχαν προβλήματα στο χειρισμό των συσκευών τους. Επίσης, η αντιμετώπιση του Miro αποτέλεσε προβληματισμό.

Συνολικά, η γενική εντύπωση ήταν πολύ θετική, καθώς ήταν ευγνώμονες που παρακολούθησαν το σεμινάριο δωρεάν, έμαθαν τόσα πολλά για τα θέματα του προγράμματος και ευχήθηκαν για συνέχεια.

Οι 3 Νέοι Πρεσβευτές από τη Γερμανία βρήκαν τα σεμινάρια πολύ ενδιαφέροντα.

Όσον αφορά στην προετοιμασία τους στο πρόγραμμα εκπαίδευσης των εκπαιδευτών και αν ήταν επαρκής σε σχέση με όσα τους ζητήθηκε να κάνουν κατά τη διάρκεια του προγράμματος, δύο Νέοι Πρεσβευτές απάντησαν ναι, ενώ ένας θεώρησε ότι η προετοιμασία δεν ήταν επαρκής. Ωστόσο, δεν είχαν τίποτα να προσθέσουν όταν ρωτήθηκαν αν υπάρχει κάτι που θα προσέθεταν στην εκπαίδευσή σας που θα τους βοηθούσε ως εκπαιδευτές. Τους άρεσε η συνεργασία με την ομάδα, η ίδια η διαδικασία και οι συμπαθητικοί συνάδελφοι. Ανησυχία προκάλεσε το γεγονός ότι, σύμφωνα με τους Νέους Πρεσβευτές, ο αριθμός των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας που συμμετείχαν στην εκπαιδευτική διαδικασία μειώθηκε με την πάροδο του χρόνου. Επίσης, για έναν εθελοντή ήταν δύσκολο να διακόψει τους ηλικιωμένους όταν έμπαιναν σε θέματα και ήταν αρκετά χρονοβόρο. Ωστόσο, η εργασία με τα άτομα μεγαλύτερης ηλικίας είχε τα οφέλη της:

“Έμαθα να βλέπω πέρα από την άκρη της μύτης μου και να μπαίνω στη θέση των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας”.

Η Αξιολόγηση του προγράμματος στην Ελλάδα

Στην Ελλάδα, 21 ωφελούμενοι συμπλήρωσαν το έντυπο αξιολόγησης του έργου και 7 νέοι πρεσβευτές. Για τα άτομα μεγαλύτερης ηλικίας, ήταν μια ικανοποιητική εμπειρία, καθώς όλοι, εκτός από 2, το αξιολόγησαν με 4 ή 5 σε κλίμακα από 1-5 και το θεώρησαν χρήσιμο. Όλοι πίστεψαν ότι τους βοήθησε να νιώσουν μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση σχετικά με τις ψευδείς ειδήσεις (βαθμολογία με 4 ή 5) και θεώρησαν ότι το θέμα των ψευδών ειδήσεων καλύφθηκε επαρκώς. Ένας συμμετέχων θα ήθελε περισσότερα παραδείγματα, ενώ ένας άλλος δήλωσε ότι το θέμα δεν θα μπορούσε ποτέ να καλυφθεί πλήρως, χωρίς όμως να προσδιορίσει ένα άλλο θέμα. Σύμφωνα με τους περισσότερους συμμετέχοντες, οι εκπαιδευτικές δεξιότητες των νεαρών πρεσβευτών ήταν από “πολύ καλές” έως “ιδανικές” σε όλες τις πτυχές και μόνο τρεις δεν ήταν πολύ ευχαριστημένοι με τη διάρκεια των εργαστηρίων.

Τους άρεσε η εκμάθηση νέων δεξιοτήτων και γνώσεων, καθώς και η φιλική ατμόσφαιρα των εργαστηρίων που ενθάρρυνε την επικοινωνία, τον διαδραστικό διάλογο και τη συμμετοχή όλων. Κυρίως, όμως, σημείωσαν τη διαγενεακή πτυχή ως ένα από τα σημαντικότερα οφέλη της συμμετοχής τους:

“Αυτό που μου άρεσε περισσότερο απ’ όλα ήταν η επικοινωνία με τη νέα γενιά, η όλη διαδικασία και το γεγονός ότι προσέφεραν το χρόνο και τις προσπάθειές τους ως εθελοντές”.

Όταν ρωτήθηκαν τι δεν τους άρεσε, η πιο συνηθισμένη απάντηση ήταν το γεγονός ότι τα μαθήματα γίνονταν διαδικτυακά λόγω των περιορισμών του Covid-19, με αποτέλεσμα την έλλειψη προσωπικής επαφής και τεχνικών ζητημάτων, όπως η πρόσβαση στο διαδίκτυο κ.λπ.

Και όπως και οι συνομήλικοί τους άλλων χωρών, οι περισσότεροι αισθάνονται ότι μια συνέχεια είναι απαραίτητη:

“Σίγουρα χρειάζονται πολύ περισσότερα. Η ευαισθητοποίηση και η γνώση είναι μια συνεχής διαδικασία, η οποία προφανώς δεν μπορεί να εξαντληθεί σε 60 ώρες στο διαδίκτυο. Ιδιαίτερα σε δύσκολα θέματα, όπως τα fake news. Όμως το πρόγραμμα και η συμμετοχή μας είναι η αρχή μιας καλύτερης κατανόησης και μιας θετικής και κριτικής σκέψης. Για τους 50+ και όχι μόνο”.

Οι 7 Νέοι Πρεσβευτές που συμπλήρωσαν το έντυπο, ήταν γενικά πολύ ευχαριστημένοι από την εμπειρία του Προγράμματος Ανάπτυξης Ικανοτήτων και το περιεχόμενό του και όλοι το βρήκαν ενδιαφέρον. 3 θεώρησαν ότι η δική τους εκπαίδευση ήταν ιδανική, 2 την αξιολόγησαν με 4 σε κλίμακα από 1-5, ενώ 2 την αξιολόγησαν με 3. Όταν ρωτήθηκαν τι θα άλλαζαν για να βελτιώσουν την εκπαίδευση, είπαν ότι οι περισσότεροι συμμετέχοντες ενδιαφέρονταν

περισσότερο για πρακτικά θέματα παρά για τα ανθρωπιστικά θέματα που εξετάστηκαν και ότι η εστίαση θα έπρεπε να είναι σε πρακτικό επίπεδο.

Αυτό που τους άρεσε περισσότερο ήταν η συνεργασία με τα άτομα μεγαλύτερης ηλικίας και η μάθηση από αυτούς:

“(Μου άρεσε) Η αλληλεπίδραση με ανθρώπους διαφορετικών ηλικιών και απόψεων και η καλή συνεργασία και όλα όσα έμαθα!”

Το μόνο που δεν τους άρεσε ήταν το γεγονός ότι τα μαθήματα γίνονταν on-line και δεν είχαν την ευκαιρία να συναντήσουν τους συμμετέχοντες και τους συνομηλίκους τους από κοντά. Η κύρια δυσκολία που αντιμετώπισαν σχετιζόταν με τη διαδικασία της ηλεκτρονικής μάθησης:

“Πράγματι το βρήκα λίγο δύσκολο και ένιωσα άγχος στην αρχή όταν απευθυνόμουν σε άτομα μεγαλύτερης ηλικίας, αλλά στη συνέχεια αυτό δεν ήταν κάτι αρνητικό και ήταν μια πολύ ωραία εμπειρία”.

6.3

Το Πρόγραμμα Ανάπτυξης Ικανοτήτων μέσα από την οπτική μτων εταιρών

Οι εταίροι έμειναν 100% ικανοποιημένοι από τη συνολική διαχείριση που παρείχε ο συντονιστής του έργου και πιστεύουν ότι τα αποτελέσματα του προγράμματος ανάπτυξης ικανοτήτων επιτεύχθηκαν πλήρως.

Όπως επεσήμανε ένας εταίρος:

“Ναι, τα αποτελέσματα επιτεύχθηκαν. Όλοι οι συμμετέχοντες έμαθαν πολλά για τις ψευδείς ειδήσεις και τις επιπτώσεις τους. Όλοι έμαθαν πώς να πλοηγούνται επαγγελματικά στο διαδίκτυο και πώς να γνωρίζουν το ψεύτικο περιεχόμενο, την κλοπή δεδομένων κ.λπ. και τι να κάνουν για να προστατευτούν. Στο τέλος έγιναν πολύ πιο ικανοί χρήστες του διαδικτύου, γνωρίζουν πολύ περισσότερα για το θέμα από έναν μέσο άνθρωπο και μπορούν να λειτουργήσουν ως πολλαπλασιαστές στις τοπικές τους κοινότητες”.

Όσον αφορά τις δυσκολίες που αντιμετώπισαν οι εταίροι, φαίνεται ότι οι περιορισμοί λόγω της πανδημίας Covid-19 και οι επιπτώσεις τους ήταν η μεγαλύτερη πρόκληση για την υλοποίηση του προγράμματος. Καθώς όλα τα μαθήματα σχεδιάστηκαν αρχικά για να διεξαχθούν δια ζώσης, οι εταίροι αναγκάστηκαν να βρουν καινοτόμους και ελκυστικούς τρόπους για να διασφαλίσουν τη συμμετοχή των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας καθώς και των Νέων Πρεσβευτών. Ορισμένοι εταίροι πραγματοποίησαν υβριδικά μαθήματα, μεταβαίνοντας από μια δια ζώσης εκπαίδευση σε μια μικτή εκπαίδευση, με ορισμένους συμμετέχοντες διαδικτυακά και άλλους στο χώρο της συνάντησής τους. Αυτό αποδείχτηκε πολύ δύσκολο να διασφαλίσει ότι κάθε συμμετέχων βίωσε το ίδιο επίπεδο δέσμευσης. Εκτός από την αντιμετώπιση τεχνικών προβλημάτων, καθώς πολλοί συμμετέχοντες δεν ήταν πολύ εξοικειωμένοι με τις διαδικασίες ηλεκτρονικής μάθησης, η διατήρηση του επιπέδου προσοχής και των κινήτρων των συμμετεχόντων σε υψηλά επίπεδα σε όλες τις εκπαιδευτικές συναντήσεις ήταν επίσης ένα ζήτημα, ιδίως επειδή πολλές από αυτές πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού.

Ένα άλλο πρόβλημα ήταν η διατήρηση των κινήτρων των Νέων Πρεσβευτών για ένα τόσο μεγάλο χρονικό διάστημα, καθώς πολλοί δεν μπορούσαν να παρακολουθήσουν και τις 30 ώρες εκπαίδευσης και η υπέρβαση ήταν πολύ μεγάλη γι' αυτούς. Ωστόσο, βρέθηκαν λύσεις και οι εταίροι μοιράστηκαν τον όγκο δουλειάς με εξωτερικούς εμπειρογνώμονες που παρείχαν πληροφορίες για τα θέματα που αφορούσαν τις ομάδες και επέτρεψαν συζητήσεις και προβληματισμούς μεταξύ των συμμετεχόντων.

Ποια ήταν η πιο συναρπαστική πτυχή του προγράμματος; Για τους περισσότερους εταίρους, η διαγενεακή πτυχή ήταν η πιο συναρπαστική κατά τη διάρκεια της υλοποίησης του προγράμματος και η αλληλεπίδραση μεταξύ νέων και ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας, η οποία ήταν πιο ορατή κατά τη διάρκεια της διεθνούς εκδήλωσης.

“Το να φέρνεις ανθρώπους τόσο διαφορετικών ηλικιών μαζί στον ίδιο χώρο (φυσικά ή διαδικτυακά) και να τους βάζεις να μιλούν μεταξύ τους, σε ορισμένες περιπτώσεις μάλιστα να μιλούν την ίδια γλώσσα. Αυτή η πτυχή ήταν ακόμη πιο εμφανής και

ουσιαστική κατά τη διάρκεια της Διεθνούς Ακαδημίας στη Γερμανία.”

Und

“Το πιο συναρπαστικό ήταν να βλέπω τους συμμετέχοντες να συζητούν και να μαθαίνουν ο ένας από τον άλλον. Ο καθένας είχε κάτι να συνεισφέρει και στο τέλος κάθε συνάντησης, μπορούσε να πάρει κάτι για τον εαυτό του, είτε πρόκειται για νέες γνώσεις, νέες ιδέες, ένα θέμα για να το παρακολουθήσει ή απλά μια ιδέα για να σκεφτεί και να προβληματιστεί.”

Στην κρίσιμη ερώτηση “Τι νομίζετε ότι έμαθαν οι Νέοι Πρεσβευτές από τους μεγαλύτερους ενήλικες;”, οι απαντήσεις των εταίρων αποτυπώνουν την ουσία της διαγενεακής πτυχής του έργου:

“Έμαθαν ότι τα άτομα μεγαλύτερης ηλικίας δεν είναι τόσο αδύναμα όσον αφορά τις ψηφιακές δεξιότητες, όπως περίμεναν, έμαθαν την αξία του χρόνου και της εμπειρίας. Έμαθαν να τους βλέπουν ως ανθρώπους που τους μοιάζουν περισσότερο απ’ ό,τι φαίνονται επιφανειακά, με τα δικά τους ενδιαφέροντα και την περιέργειά τους. Κατά την υλοποίηση των πιλοτικών δράσεων, απέκτησαν νέα εργαλεία για την οργάνωση δραστηριοτήτων και την αντιμετώπιση του κοινού”.

Και

“Οι Νεαροί Πρεσβευτές έμαθαν για την άποψη των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας όσον αφορά στη χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, του διαδικτύου και των μέσων ενημέρωσης γενικότερα. Πολλοί από τους συμμετέχοντες αποδείχθηκαν αρκετά επικριτικοί απέναντι στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και τις επιπτώσεις στην ασφάλεια των δεδομένων. Αυτό ήταν ένα θέμα στο οποίο οι νεότεροι δεν φάνηκε να δίνουν ιδιαίτερη προσοχή. Έμαθαν επίσης για τον τρόπο με τον οποίο οι μεγαλύτεροι βλέπουν και χρησιμοποιούν το διαδίκτυο γενικά, τι είδους δυσκολίες αντιμετωπίζουν αλλά και τι είδους ψηφιακές δεξιότητες διαθέτουν ήδη. Κάποια στιγμή οι νεαροί πρεσβευτές έμειναν έκπληκτοι όταν διαπίστωσαν πόσο ικανοί ήταν ορισμένοι από τους ηλικιωμένους στη χρήση διαδικτυακών εργαλείων, ταμπλετών και υπολογιστών. Έμαθαν επίσης ότι οι ψευδείς ειδήσεις δεν είναι μόνο ένα ζήτημα για τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, αλλά και για άλλες μορφές μέσων ενημέρωσης, όπως οι εφημερίδες και η τηλεόραση, και ότι δεν ήταν απαραίτητα ένα νέο φαινόμενο, καθώς υπήρχε ήδη στο παρελθόν, αλλά απλώς είχε λάβει μια νέα ονομασία. Να είμαστε πιο υπομονετικοί και πιο ανεκτικοί. Συνειδητοποίησαν επίσης ότι έχουν στερεότυπα που πρέπει να δουλέψουν και επίσης ότι τα άτομα μεγαλύτερης ηλικίας μπορούν να είναι καλοί μαθητές!”

6.4

Πώς θα μπορούσε να βελτιωθεί η υλοποίηση;

Οι γνώσεις που αποκτήθηκαν από την εμπειρία του προγράμματος οδήγησαν τους εταίρους σε ιδέες για τη βελτίωση τέτοιων παρεμβάσεων. Πιο συγκεκριμένα, προτείνουν την εξασφάλιση ακόμη μεγαλύτερης αλληλεπίδρασης μεταξύ των διαφόρων ομάδων, για παράδειγμα, με την παροχή κάποιων στιγμών όπου τα άτομα μεγαλύτερης ηλικίας μοιράζονται τις εμπειρίες τους σχετικά με τα θέματα που αντιμετωπίστηκαν κατά τη διάρκεια του προγράμματος, τεχνικά αλλά και πρακτικά (π.χ. παράδειγμα διακρίσεων, στερεοτύπων κ.λπ.). Επίσης, η οργάνωση μιας εκπαιδευτικής διαδικασίας αποκλειστικά δια ζώσης, η αύξηση των διαύλων και των ευκαιριών αλληλεπίδρασης μεταξύ των δύο ηλικιακών ομάδων και η προσπάθεια να χρησιμοποιηθεί λιγότερο μια θεωρητική και ακαδημαϊκή προσέγγιση σε αντίθεση με μια πιο διαδραστική, μη τυπική, ώστε να διαβεβαιωθεί όσο το δυνατόν περισσότερο ότι η διαδικασία μάθησης πηγαίνει προς δύο κατευθύνσεις και όχι μόνο από τους εκπαιδευτές (τους Νέους Πρεσβευτές) προς τους εκπαιδευόμενους.

“Το θέμα των ψευδών ειδήσεων δεν φάνηκε να τραβάει τόσο πολύ την προσοχή των Νέων Πρεσβευτών. Ωστόσο, τους ενδιέφερε πολύ η διαγενεακή πτυχή της διδασκαλίας και της μάθησης με άτομα μεγαλύτερης ηλικίας. Οι συμμετέχοντες φάνηκε να ενδιαφέρονται πολύ περισσότερο για το θέμα, ιδίως εκείνοι που είχαν ήδη υψηλότερο επίπεδο ψηφιακών δεξιοτήτων. Για να προσεγγίσουν όσους έχουν χαμηλότερο επίπεδο ψηφιακών δεξιοτήτων, θα ήταν υψίστης σημασίας οι δια ζώσης συναντήσεις, οι οποίες όμως δεν ήταν δυνατές λόγω των περιορισμών εξαιτίας του Covid-19. Επιπλέον, η επικέντρωση στη διδασκαλία καθημερινών ψηφιακών δεξιοτήτων και όχι στις ψευδείς ειδήσεις θα μπορούσε να προσελκύσει μεγαλύτερο ενδιαφέρον μεταξύ των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας με χαμηλότερες ψηφιακές δεξιότητες, σύμφωνα με τη γνώμη ορισμένων από τους ενδιαφερόμενους. Επομένως, μια αλλαγή στη στρατηγική επικοινωνίας θα δοκιμαστεί κατά τη διάρκεια των πιλοτικών δράσεων”.

Και φυσικά

“Το αποτέλεσμα θα ήταν πολύ καλύτερο αν τα μαθήματα μπορούσαν να γίνουν δια ζώσης.. Ωστόσο, δεδομένων των συνθηκών, πιστεύω ότι συνολικά κάναμε καλή δουλειά!”

7.

Συμπεράσματα

Ο στόχος του προγράμματος DIGITOL Capacity Building ήταν να αντιμετωπιστούν τα κενά ψηφιακής πληροφόρησης, αλλά και να προωθηθούν οι κοινές ευρωπαϊκές αξίες και να καταπολεμηθούν οι μορφές διακρίσεων μέσω της ευαισθητοποίησης των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας και της εκπαίδευσής τους για τον εντοπισμό και την αξιολόγηση των ψευδών ειδήσεων.

Το πρόγραμμα υλοποιήθηκε σε διαφορετικά πολιτιστικά περιβάλλοντα, με προγράμματα σπουδών προσαρμοσμένα στις ανάγκες των συμμετεχόντων κάθε χώρας: Ιταλία, Βουλγαρία, Γερμανία και Ελλάδα. Παρατηρούνται μικρές διαφορές από τη διαδικασία αξιολόγησης, που οφείλονται επίσης στο γεγονός ότι τα μαθήματα εφαρμόστηκαν διαφορετικά σε κάθε χώρα, ανάλογα με τους περιορισμούς του Covid-19 και έλαβαν χώρα διαδικτυακά ή/και δια ζώσης. Ωστόσο, η αξιολόγηση καταδεικνύει ότι οι στόχοι του Προγράμματος Ανάπτυξης Ικανοτήτων επιτεύχθηκαν και ανέδειξε τις κοινές δυσκολίες που αντιμετώπισαν όλοι οι συμμετέχοντες, οι οποίες συνδέονταν κυρίως με την κατάσταση του Covid-19.

Διαπιστώθηκαν πολλές θετικές πτυχές:

- Ο σχεδιασμός και η υλοποίηση του προγράμματος ήταν πολύ αποτελεσματικός,
- Όλοι οι Νέοι Πρεσβευτές ήταν καλά προετοιμασμένοι και παρέδωσαν τα μαθήματα με επαγγελματισμό
- Τα μαθήματα ήταν ενδιαφέροντα και ελκυστικά τόσο για τα άτομα μεγαλύτερης ηλικίας όσο και για τους Νέους Πρεσβευτές.

Τέλος, το πρόγραμμα πέτυχε τον στόχο της ενδυνάμωσης των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας ενάντια στις ψευδείς ειδήσεις και την παραπληροφόρηση- ασχολήθηκε με θέματα όπως οι διακρίσεις, τα στερεότυπα και η ρητορική μίσους. Τέλος, ενίσχυσε έντονα την αλληλεγγύη μεταξύ των γενεών. Συνολικά, ήταν μια γόνιμη αλλά και διασκεδαστική παρέμβαση.